

Taupadels dragoner : romantiserad skildring från 30-åriga kriget

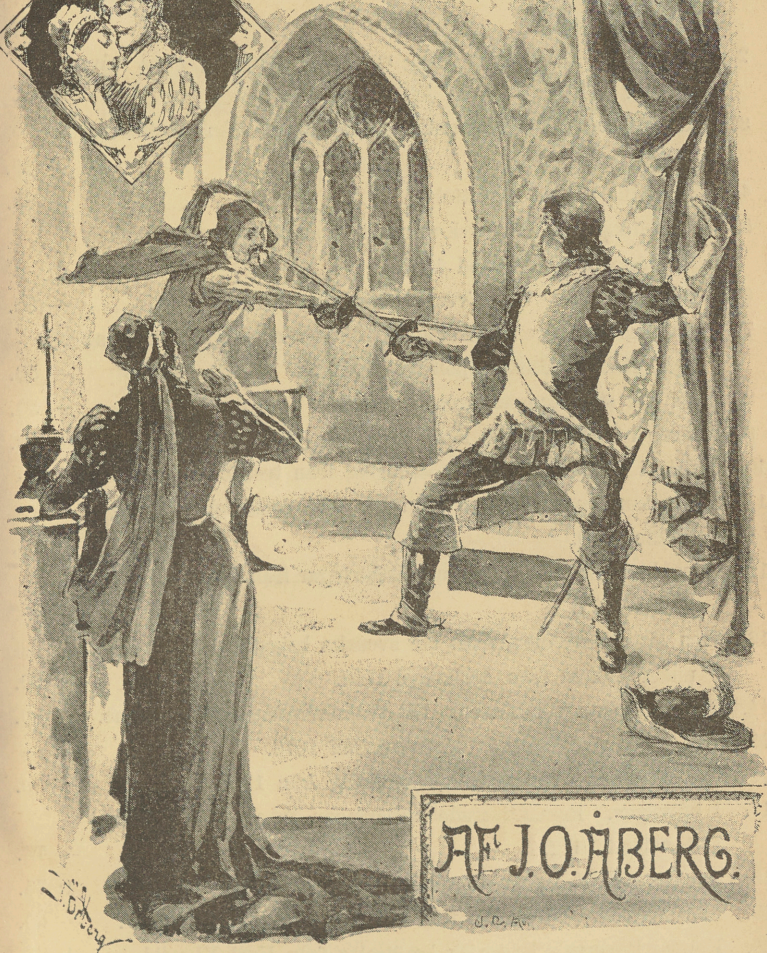
Åberg, Jon Olof,

59 C Åberg, J.O., *Hist. berättelser.* 65

55. Roman
Lv.
TALSPADELS DRAGONER.

ROMANTISERAD SKILDNING FRÅN 30-ÅRIGA KRIGET.

AF J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM
F. & G. BEIJERS FÖRLAG.

Pris 50 öre.

Historiska Berättelser af J. O. ÅBERG:

1. Ett kvinnodåd. Berättelse från striderna vid Kalmar under Karl IX:s tid. — 60.
2. Lots-Jakob. Berättelse från ryssarnes härjningar på våra kuster 1719. 1: —
3. Skräddarne i Greiffenhagen. Julberättelse från trettioåriga kriget. — 35.
4. Karl XII:s värja. Berättelse. — 80.
5. Erik Ollikainen. Historisk-romantiska skildringar från Sandels fälttåg i östra Finland 1808. 1: —
6. Spofvens pistol. Ett äfventyr från sista finska kriget. — 50.
7. Sammansvärjningen i Krakau. Historisk-romantisk skildring från Karl X Gustafs polska krig. — 50.
8. Karl XII som fångvaktare. Berättelse. — 50.
9. "Lasse i Gatan". Från Karl XII:s tid. Berättelse för folket. — 60.
10. Banér i säcken. Historisk skildring från trettioåriga kriget. 1: —
11. Måns Lurifax. Äfventyr från Magnus Stenbocks fälttåg i Skåne 1710. — 75.
12. Snapphanarne. Romantiserade skildringar från Karl XI:s krig i Skåne 1677. 2: —
13. Den siste Karolinen, eller tre svenska krigsfångars äfventyr under flykten från Archangel 1712. — 60.
14. Mjölnarflickan vid Lützen. Ett tvåhundraftioårigt minne. — 50.
15. Under snapphaneeken. Äfventyr från 1678. 1: —
16. Öfverlöparen. Romantiserad skildring från 1719. — 50.
17. I hålvägen. Romantiserade skildringar från Baltzarfejden i Jemtland 1612. — 75.
18. Svenskarne på Hammershuus. Historisk roman. 1: 75.
19. Länsmannen. Berättelse från Karl IX:s danska fejd 1611. — 60.
20. Kapten Severin. Historisk berättelse från Karl XI:s tid. 1: 25.
21. Nattvardsgästerne. Ett gammalt historiskt minne. — 75.

TAUPADELS DRAGONER.

ROMANTISERAD SKILDNING FRÅN 30-ÅRIGA KRIGET.

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM,
F. & G. BEIJERS FÖRLAG.

A faint, embossed circular seal or stamp is visible at the bottom of the page, partially overlapping the publisher's name.

TAUPADELS DRAGONER.

ROMANTISKT EMBROIDER FRÅN 1840-ÅRDET.

A. L. NORMANS

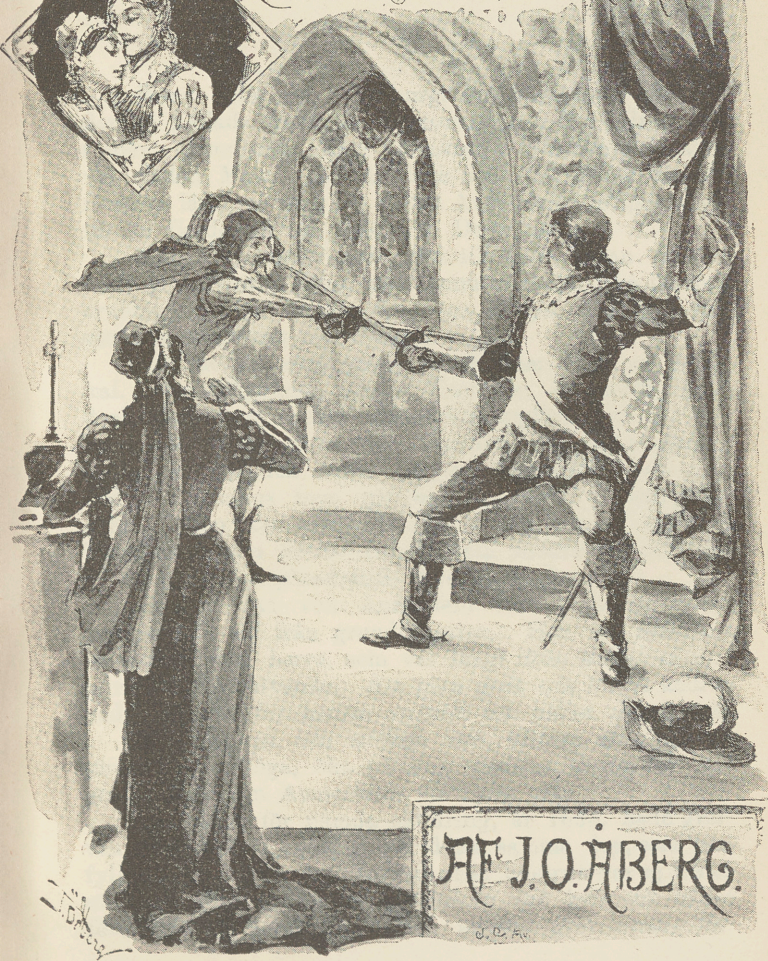
Stockholm,

tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1892.

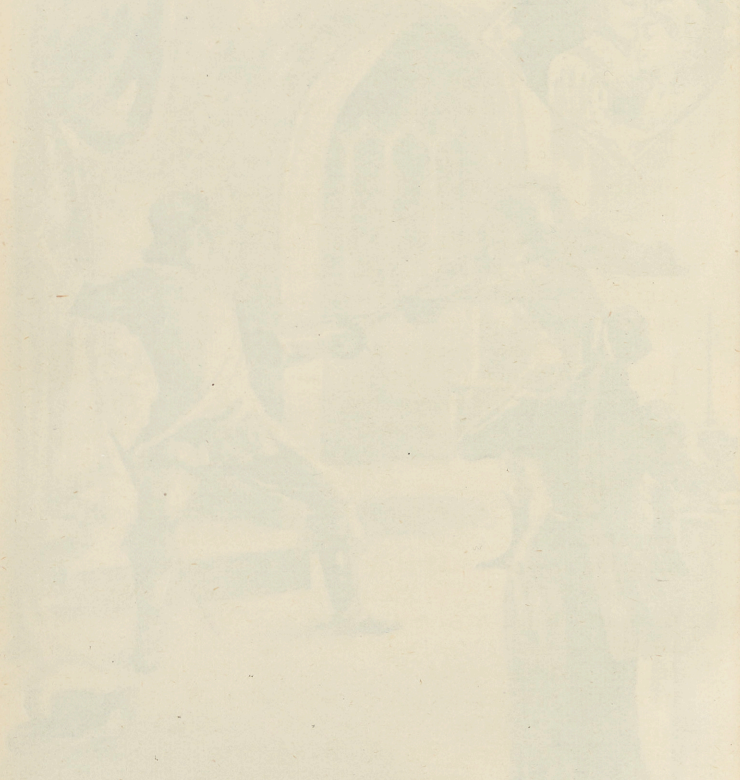
TALSPADELS DRAGONER.

ROMANTISERAD SKILORING FRÅN 30-ÅRIGA KRIGET.

TALFABELS DRACONER

ROMANISKE SKULDE PÅN 30. JANUAR 1871

DR. J. O. FIBBERG

1.

Strax öster om Würzburg, den förnämsta platsen i den så kallade frankiska kretsen, ligger den lilla vackra staden Dettelbach. Den är likasom Würzburg belägen vid floden Main. Det är dock icke till denna stad vi försätta läsaren, utan till slottet Austerfeld, beläget ungefär en fjerdedels mil söder om Dettelbach.

Många decennier hade gått till ända, sedan Austerfelds grundmurar lades, men ännu stod det lika fast och orubbligt på sin femtio fot höga klippa, som nära nog stupade tvärbrant ned i Main.

Vid slottets anläggning var klippan helt och hållet kal. Grundläggaren, greve Karl von Austerfeld, hade dock med stora omkostnader låtit uppföra jord och omkring slottet anlagt en park, hvarifrån slingrande gångar förde ned till den under liggande marken. Endast åt flodsidan funnos inga gångar, och detta af säkerhets-skäl. Tiden var nemligen full af oro, och de enskilda borgarne blefvo därför ganska ofta utsatte för öfverfall af kring landet plundrande äfventyrareskaror.

Greve Max von Austerfeld var en ättling i rätt nedstigande led från grundläggaren. Han var desslikes en mäktig sträf herre, som var långt ifrån älskad af sina talrika underhåfvande. Att göra godt och lindra andras nöd, det var för honom en helt och hållet okänd sak.

Men att på alla möjliga sätt, tillåtna eller ej, det rörde honom föga, öka på sina egodelar, detta var just greve Max von Austerfelds starkaste sida.

Vid tiden för nämnda skildring, år 1633, hade greven nyss blifvit enkling och detta samma dag, som han fyllde sina femtio år. Sorgen efter hustrun var ej heller särdeles djup, ty hans äktenskap var helt och hållet föranledt af beräkning. Den afidna grefvinnans för-

äldrar hade redan i vaggan bestämdt sin dotter åt grefve Max, hvarigenom de med starka vänskapsband förenade familjernes förut ganska ansefliga förmögenhet nu skulle slås tillsammans på *en* hand. Grefvinnan von Austerfeld var nemligen sina föräldrars enda barn.

Hon och hennes make hade icke heller lyckan att få mer än ett barn, nemligen en dotter, och det var således hon, som skulle komma att ärfva, utom Austerfeld och flere egendomar i Sachsen och Schlesien, äfven en anseflig kontant förmögenhet i penningar.

Emilia, så hette den unga fröken von Austerfeld, hade nyss fyllt sina nitton år, och var således i den ålder, då sinnet är mest begifvet på svärmeri. Man kunde ej säga att hon var *skön*, ty att vara detta fördras mycket, men hela hennes personlighet företedde någonting så innerligt älskligt och tilldragande, att den, som blott en enda gång sett henne, icke så lätt glömde denna tillvinnande uppenbarelse.

Naturligt var också, att hon med denna ansefliga rikedom i perspektiv skulle belägras af friare. Många voro också de, som lade sina hjertan för hennes fötter, men alla fingo likväl återvända med oförrättade ärenden. Det enda svar Emilia gaf lydde så:

»När kriget slutat och vi fått lugn i Tyskland, då vill jag tänka på saken.»

Detta var temligen rakt på saken och kunde ej misslysdas. En stor del af de på detta sätt afviste friarne vände sig i sin förtrytelse till grefve Max sjelf, men erhöill af honom det svaret, att i detta hänseende rådde hans dotter sig sjelf, »ännu så länge», tillade han dock visligen på slutet.

I följd häraf förtunnades också friarnes led efter hand, och Emilia såg slutligen till sin stora glädje, att hon fick vara i fred.

Men hennes fröjd blef af kort varaktighet. En dag i maj månad år 1633 skickade grefve Max sin åldrige trotjenare Rudolph till dottren med befallning, att hon skulle infinna sig i hans arbetsrum.

Då Emilia kom dit, möttes hon, utom af fadren, af en ung, zirligt pomaderad man, som under djupa ceremoniosa bugningar gick henne till mötes. Emilia hade

ett ovanligt gladt humör och var ej heller den, som sparade på gäckande anmärkningar, när hon fann något dåraktigt. Hon skulle också nu ha brustit ut i skratt, då hon såg den spenslige sprätten stå som en båge framför sig, men åsynen af fadrens anlete, som hade ett allvarligare utseende än förut, gjorde att hon ej kom sig för att låta sarkasmen bryta lös. Hon hade också knappt fått tid dertill, ty hon hann nätt och jemt att besvara den unge mannens helsning, förrän greve Max utbrast:

»Här, min dotter, vill jag för dig föreställa din blifvande make, greve Mathias von Demitz.»

Den unge ädlingen, som nyligen hemkommit från en utländsk resa, ville fatta Emilias hand för att enligt gängse riddarsed trycka en kyss på den, men hon drog sig hastigt tillbaka och utbrast, under det hon betraktade fadren med förebrående blickar:

»Är inte detta förhastadt, min far? Det var många år sedan jag hade den äran att se herr grefven.»

»Ja se, det kommer sig derutaf, att jag en ganska lång tid varit — — —.»

Vid ett tecken af greve Max' hand tystnade Mathias von Demitz. Max von Austerfeld utbrast:

»Redan under edra tidigaste barnår trolofvades ni. August von Demitz och jag voro barndomsvänner. På en jagt råkade han ut för den olyckan, att skottet gick af förr än det skulle. Kulan träffade honom i bröstet och två dagar derefter dog han. Men först måste jag på min adelsmannaaära lofva honom att gifva min dotter, mitt enda barn, åt hans ende son. Detta skall jag också göra, och jag hoppas, att du, Emilia, såsom en god dotter, infriar din faders löfte.»

Den unga flickan yttrade icke ett enda ord. Hon bevärdigade icke ens Mathias von Demitz med en enda blick. Långsamt trädde hon fram till ett af de höga, med tunga sidengardiner försedda fönstren, stannade der en stund och gick sedan fram till fadren.

Hennes förut friska anlete var nu blekt. Utan att säga ett enda ord räckte hon fadren handen till afsked.

»Ej så, mitt barn», utbrast greve Max med en ovanligt mild stämma. »Här är din plats!»

Och med dessa ord tryckte han dottren till sitt bröst

Derefter förde han henne fram till Mathias von Demitz, under det han sade:

»Gif nu din brudgum ett trofast handslag. Från och med denna dag ären I ytterligare trolofvade.»

En skälfnings genomilade Emilias gestalt. Hon gjorde ett försök att efterkomma fadrens önskan, men den till hälften upplyftade handen föll släppt ned igen.

Med en häftig rörelse grep då Mathias von Demitz denna hand, som enligt öfverenskommelsen i framtiden skulle blifva hans, och tryckte en lätt kyss på densamma. Men det syntes tydligt, att hans öfversvallande känslor ledo ett betydligt afbräck, då han fann sin tillkommande bruds hand kall som is, och ej heller i hennes blickar såg det lyckliga småleende, som borgar för att hjertat följt med handen.

Grefve Max von Austerfeld märkte också dottrens sinnesstämning och hade just ett spörsmål på läpparne, då gubben Rudolf störtade in och utropade:

»En skara ryttare hålla utanför vindbryggan, och deras anförare begär att bli insläppt.»

Grefve Max for med handen ett par slag öfver pannan. Derpå sporde han:

»Hvad är det för ryttare?»

»Af Thomas, som en tid tjenat i den protestantiska hären, och känner igen det krigsfolket, hörde jag, att det är Taupadels dragoner.»

2.

Den ryttaretrupp, som gjort halt ungefär på halfva vägen mellan Dettelbach och Austerfeld, var också en afdelning af de ryktbare Taupadelske dragonerna, en kår, som isynnerhet vid denna tid, näst efter Gustaf II Adolfs död, gjorde sig känd för att vara oemotståndlig i sina anfäll och den lyckligaste under ströftågen. Den lemnade i rykte både kroarterne och de för ööfvervinnelige ansedde kronbergarne långt bakom sig.

Också var det ej underligt, att denna kår hade sådana framgångar, när den hade till sin befälhafvare Georg Kristian von Taupadel, vanligtvis i historien kallad endast Taupadel. Denna partigångare, om hvilken hela Tyskland talade, var infödd böhmisk adelsman. Trogen den protestantiska religionen, hade han redan i krigets begynnelse ställt sig i deras led och tröttnade aldrig att med sällspord kraft föra desamma mot ligans trupper.

Han hade tillförne haft befäl på skilda orter inom Tyskland, men då hertig Bernhard af Weimar, som egentligen hade till uppgift att skydda Franken, måste vända sig längre söder ut, der Johan Banér och Gustaf Horn kämpade mot kurfursten af Bayern och dennes fältherre Altringer, ditsändes i stället Taupadel, som derigenom, för att citera Fryxell, »fick tillfälle att efter sitt lynne deltaga i krigsrörelserna på alla sidor, hvar helst sådana inträffade.»

Den förut omtalade, mellan Dettelbach och Austerfeld lägrade styrkan utgjordes af inemot fyra hundra dragoner under Taupadels eget befäl. Krigarne hade uppsökt sjelfva stranden af Mainfloden och vederqvickte sig der under de högstammiga lummiga träden efter den ganska långa marschen i den varma vårsolen.

Tillsammans med sina officerare hade Taupadel dragit sig undan ett stycke ifrån knektarne. Hans vanligtvis glada, ibland till och med uppslupna lynne var denna dag betydligt förändradt. En tungsinthet, som ej på år och dag varit synlig hos honom, yttrade sig nu i allt hans görande och låtande.

Detta hade också till följd, att hans officerare med eller mot sin vilja togo intryck deraf. De samtalade med undertryckta röster, och i de blickar, som de tidt och ofta utbytte, lästes oförbehållsamt icke blott förundran, utan äfven ett lätt missnöje med sakernas tillfälliga ställning.

Men hur omsorgsfullt de än försökte att dölja denna sinnesstämning för Taupadel, hade han dock nog skarpa blickar att upptäcka densamma. Och hade han ej sett den af deras sneda ögonkast, skulle han likväl kommit till kännedom deraf genom den tilltvingade glädje, som ibland gjorde sig gällande hos hans underbefäl.

Sedan han därför en stund öfverlagt med sig sjelf hvad som vore att göra, utbrast han:

»Det väcker eder förundran, att jag är så dyster till sinnelaget, men undren alls icke derpå! Lemnad ensam här uti Franken med en otillräcklig krigsmakt, och omgifven af både hemliga och uppenbara fiender, ser jag mig knappt i stånd till att med framgång kunna utvärda i denna ställning.»

»Hvilka äro väl de uppenbara fienderne?» sporde ryttmästaren Hans Wildheim, en af Taupadels mest användbara officerare. »Finnas de kanske bland Tysklands protestanter?»

»Jo, jo men, ni gissar allt rätt», svarade Taupadel. »Alla känna ni honom. Sedan den ädle hjelten, konung Gustaf, med uppoffring af egna soldater skyddat hans land mot de påfviskas härjningar, har han nu glömt den tacksamhet, som han bort vara oss skyldig, och stämplar nu med kejsaren mot oss.»

»Aha! Öl-Göran!» utbrast med harmfull stämma den unge kornetten Axel Mannerhjelm. »Det der har jag förut hört talas om! Han vill sluta enskild fred med kejsaren!»

»Ja, på detta sätt bevisar han sin tacksamhet», inföll Taupadel bittert. »Men nog nu om denne man, som vi snart med Guds hjälp skola lära andra seder. Jag talade också om sådana fiender, som i hemlighet smida sina ränker. Dessa äro de farligaste, och måste för den skull ännu nogare öfvervakas. Vi hafva dem rundt omkring oss, och det är en dylik, som jag nu går att ställa till räkenskap för hans i mörkret dolda handling!»

»Här? Hvar är han?» utbrusto samtliga officerarne med en mun. »Hvar?»

»På slottet Austerfeld.»

»Det är ej möjligt», svarade Hans Wildheim, som var bördig från denna trakt. »Jag känner personligen greve Max von Austerfeld och tror ej att han — —.»

»Jaså», afbröt Taupadel, satiriskt småleende. »Nå, så läs det här då!»

Och med dessa ord öfverräckte han åt den förbluffade ryttmästaren ett hopskrynkladt papper, som bar tydliga spår af att ha blifvit trampadt i smutsen.

Papperet innehöll dessa betecknande ord:

»Till generalvicarien Paoli, Würzburg.

Helsning och frid! Eftersom det blifvit mig förkunnadt, att Sachsens kurfurste ämnar sluta enskild fred med kejsaren, vill jag bedja eder, herr generalvicarie, att för honom uttrycka mina varma känslor, då ni om några dagar återvänder till Wien. Derjemte behöfver jag väl ej påminna eder om att väl förvara denna skrifvelse. Grefve Max von Austerfeld.»

»En sådan listig räf», utbrast Hans Wildheim och kramade det smutsiga brefvet emellan sina fingrar. »Men hur har ni kommit öfver detta?»

»Kom fram, du muntergök!» ropade Taupadel, under det hans ansigte betydligt ljusnade. Och när den reslige korporalen Sven Munter, som för sitt goda lynnes skull kallades muntergöken, stod framför officerarne, fortfor befälhafvaren:

»Jag är nyfiken, att en gång till få höra, hur du kom öfver brefvet. Berätta det!»

Sven Munter var strax färdig med sin berättelse. Den lydde som följer:

»Jag var med några kamratar på ströftåg, mellan Dettelbach och Würzburg, i går afton. Vi längtade efter att få se hur landtfolket hade det nu för tiden, och vi funno, att de hade det nära nog lika bra, som då vi sist tågade härigenom med kung Gustaf. Vi åto oss mätta och drucko försvarligt, och så bar det slutligen af på hemvägen.»

»I en hålväg strax norr om Dettelbach rastade vi en stund. Derunder varskodde en af posterne, att ett långt tåg närmade sig. Vi förstucko oss i hålvägens sidor och fingo snart sigte på tåget. Det var ett roligt tåg. Framför redo ett par beväpnade män. Derefter kom en vagn så stor, att minst tio ryttare skulle kunna få plats i den, men der låg bara en liten spinkig herre med ett ansigte som en pergamentsbit. Sist kommo också två beväpnade tjenare.»

»Jag föreslog mina gossar, att vi skulle helsa på den gamle herrn, och de voro strax med om saken. Sagdt och gjordt! Vi togo på oss minerna från Leipzig och Lützen och redo fram. Pergamentsgubben bleknade

och började att göra en hop tecken med armarne och fingrarne. Till slut räckte han emot oss ett krucifix af silfver, och vi förstodo nu, att det var en hög katolsk andlig, som vi hade framför oss. Men den dumsnuten Heinrich, som alldeles nyss kommit från Stettin och som inte ens vet hvad de påfviska ha för sattyg för sig, han trodde att pergamentsgubben ville skänka bort sitt krucifix, och så anammade han det naturligtvis. Men då skulle ni ha sett, hur röd pergamentsgubben blef i synen och hur han gormade och skrek! När han hållit på en stund, red jag fram och bad honom hålla munnen på sig, annars skulle jag lära honom det. Just i det samma såg jag, att han smusslade undan ett litet skrin bakom ryggen. 'Hå, hå', tänkte jag, 'det lyster mig att se hvad du har för hemligheter der!' Men när jag ville ha skrinet, blef gubben i stället hvit i synen, och han skrek som en stucken gris och påstod, att det endast var saker, som tillhörde den katolska gudstjensten, och af hvilka jag inte kunde ha något gagn. 'Jo, men jag har aldrig sett sådana', svarade jag, och så ryckte jag skrinet ifrån honom. Men se, jag anade nog satans arga list, jag! Åh, Sven Munter är inte så god att lura, han! Sedan jag ytterligare pratat några ord med pergamentsgubben, som i sin ångest lofvade mig dubbla saligheter och så mycket penningar jag ville ha, gaf jag honom det rådet att genast vända om dit han var kommen ifrån, annars kunde det på sistone gå honom illa. Pergamentsgubben fick nu alla möjliga färger i ansigtet, talade några ord med sina tjenare, som i förskräckelsen inte ens visste hvar de skulle göra af ögonen och for tillbaka. Så länge jag såg honom, hörde jag att han svor gruffligen. Men som jag inte kan det der språket, så qvittade det mig lika hur han gormade. Var det något värde med skrinet?»

»Ja, det kan du vara säker på», svarade Taupadel skrattande, och alla hans officerare skrattade med. »Jag har dig, käcke Munter, att tacka för, att jag fått reda på en hemlig och sålund farlig fiende till oss.»

»Nå, det var bra det, då», utbrast Munter tryggt, hvarefter han aflägsnade sig med samma orubbliga lugn som han kommit.

Efter ytterligare ett kort samtal reste sig Taupadel,

och de öfrige officerarne följde hans exempel. En half timme derefter trafvade dragontruppen raskt på väg mot Austerfeld.

Till en början tänkte grefve Max på att sammankalla alla sina tjenare, beväpna dem, och uppehålla ryttarne, till dess han kunde få undsättning från den längre söder ut plundrande Holk. Men vid närmare eftersinnande ansåg han detta beslut helt och hållet oförbart, allidenstund han icke kunde lita på troheten hos sitt folk.

Och detta hade han endast sig sjelf att tacka för. Hade han varit en mild och god husbonde, skulle hans underhafvande ej vägrat att bistå honom.

Grefve Max var nemligen, likasom alla hans underhafvande, i hemlighet katolskt sinnad, ehuru de under Gustaf Adolfs segertåg hade varit tvungna att hyckla tillgifvenhet för protestanterne.

När trotjenaren Rudolf väl försvunnit, höll grefve Max tillsammans med den blifvande mågen, Mathias von Demitz och sin dotter ett familjeråd, men som ryttartruppens befälhafvare enträget yrkade på att bli insläppt och det genast, så måste Austerfelds egare slutligen beqväma sig till att öppna portarne.

Då Taupadel tillsett, att hans folk erhållit goda qvartér och hästarne fått stallrum så långt sig göra lät, fick han tag i gamle Rudolf och befallde denne att visa honom vägen till grefven. Samtidigt gaf han också Hans Wildheim och Axel Mannerhjelm en vink att följa sig.

Rudolf stretade länge emot och hade allehanda svepskäl att förebära, hvarför tillträdet till hans husbonde ej kunde beviljas. Taupadel afhörde en stund den gamle trotjenarens utgjutelser, men slutligen förlorade han tålmodet, grep Rudolf i nacken och sade, i det han lyftade upp honom ett par tum från marken:

»Visa oss nu vägen till din herre, och det genast. Det är det enda jag kan råda dig till.»

Vid dylika kraftiga tag hade Rudolf ej varit van

sedan han var pojke. Utan att yttra ett enda ord böjde han det hvita hufvudet till bevis på eftergifvenhet och gick med tunga steg uppför den med bilderverk utsirade trappan.

En stund derefter befunno sig Taupadel, Hans Wildheim och Axel Mannerhjelm i samma rum som greve Max, hans dotter och Mathias von Demitz.

Sedan den svenske befälhafvaren kastat en lång och pröfvande blick omkring rummet, gick han rakt fram till greve Max, såg honom några sekunder stinnt i ögonen, och sade slutligen:

»I följd af edert tvetydiga uppförande, greve Max von Austerfeld, förklarar jag eder härmed för min fånge.»

Greve Max gick några steg tillbaka, for med ena handen öfver pannan och utbrast:

»Eder fånge. Jag förstår ej.»

»Ni skall snart begripa det», inföll Taupadel och tog fram brevet till generalvicarien. »Känner ni igen detta?»

Max von Austerfeld hade knappt hunnit kasta en blick på papperet, förrän hans ansigte hvitnade. Benen ville knappt bära honom. Han skulle ha fallit till golvet, om ej Mathias von Demitz och Emilia samtidigt skyndat fram och mottagit honom i sina armar.

Efter en stunds tystnad utbrast äntligen greve Max med sväfvande stämma:

»Hur har detta — — — bref — — kommit i edra händer? Jag förstår ej på hvad sätt ni har — — —.»

»Derom vill jag sedermera upplysa eder», afbröt Taupadel barskt. »Ni begifver eder nu till edra rum och afbidar hvad som skall komma.»

Efter denna befallning, som greve Max tydligt insåg ej skulle kunna ändras, vände sig den svenske partigångaren till Axel Mannerhjelm och sade:

»Jag vill redan i morgon bittida företaga några ströftåg här i trakten och blir borta några dagar. Under tiden skall ni föra befålet här och är mig ansvarig för att grefven ej kommer undan.»

Axel bugade sig under tystnad. När han derefter kom att fästa sina blickar vid den unga frökens, märkte

han, att ett mildt, fastän sorgset, småleende krusade hennes läppar. Hvad kunde vara orsaken dertill?

Grefve Max hade ej länge varit såsom fånge i sina egna rum, förrän en tapetdörr sakta öppnades och en mager och torr mansfigur inträdde med stora steg. Grefven varseblef honom icke genast, emedan han tagit plats vid ett af fönstren, hvarifrån utsigten öfver trakten och den nedanför klippan flytande Mainfloden var i det närmaste fri.

Grefve Max hade, såsom vi veta, mycket att tänka på i dessa ögonblick. Hela hans anslag var nu röjdt. Hvad skulle han försvara sig med. Hur hade det olycksaliga brefvet till generalvikarien Paoli kommit i sven-skarnes händer?

Under det alla dessa frågor tumlade om i hans hjerna, stod han fortfarande lutad mot fönstret. Plötsligt spratt han till vid ljudet af en låg hostning. Bestört vände han sig om, men hans dystra anlete blef genast blidare, då han varseblef pater Andreas.

Utän att besvara sin bigtfaders helsning gick grefve Max emot honom och utbrast, under det han gjorde en rörelse, som tydligt förrådde de bekymmer, som besjälade honom:

»Nu har jag kommit i en klämma, svårare än jag någonsin varit uti. Den svenske befälhafvaren har lyckats att få mitt bref till generalvikarien Paoli i sitt våld. Hur har han fått det, och hvad är nu att göra?»

Utän att betänka sig en enda minut, sade pater Andreas, i det han pekade på den stora lädstolen framför grefvens arbetsbord:

»Sätt dig här, min son. Jag kanske vet ett godt råd att draga dig ur klämman.»

Det var länge sedan en så djup suck af lättnad undslupit Max von Austerfelds bröst, som då han just nu sjönk ned i lädstolen.

3.

Korporalen Sven Munter hade särskildt anhållit hos Taupadel att få stanna qvar hos besättningen på Austerfeld.

»Jo, jag kan nog tro, att du ogera vill lemna din kornett», svarade partigångaren skrattande.

»Rätt sagdt, öfverste», inföll 'muntergöken', saluterande. »Ni bör veta, att det är jag, som lärt pojken att slåss. Det är en präktig knekt, herr öfverste, och som jag unnar honom det bästa, som finnes på jorden, så skulle jag alls inte ha något emot, om han till exempel finge den der vackra fröken der uppe, och — — —.»

»Är du rent af tokig, Munter», utbrast öfverste Taupadel. »För det första har han ju knappt sett henne, och för det andra är hon ju trolofvad med den der Mathias von Demitz. Dessutom behöfver jag nog Axel Mannerhjelm sjelf och har därför svårt att undvara honom.»

Sven Munter stod några ögonblick försänkt i djupa tankar. Öfverstens sista ord hade gjort honom mera fundersam än vanligt. Men hans glada humör tog slutligen ut sin rätt och han utbrast, i det han pekade upp mot borgen:

»Det är ett riktigt nöje att se på frökens fästman. Han ser ut alldeles som om ett halft tjog kalftar skulle slickat honom i synen och i håret. Och när han kommer ned på gården, då må ni tro, öfverste, att pojkarne ha roligt åt honom! Jag kan rakt inte begripa, att den der spinken kan hålla ihop! Men», fortfor Munter och närmade sig öfversten mera förtroligt, »jag ska' allvarsamt säga, att jag tror att fröken deruppe mera skulle tycka om att ha kornetten till fästman, än den der, som blifvit henne påtrugad af fadren, såsom jag hört att det gått till.»

»Hur har du fallit på den der tanken?» sporde öfverste Taupadel och såg förvånad på Munter.

»Jo se, i går qväll såg jag kornetten och fröken stå på stora trappan och samspråka, och jag finner det alls inte underligt, att hon vill prata med den blifvande

befälhafvaren här. Men då jag såg på hennes blickar, märkte jag tydligt, att hon blef vid dåligt humör, då spinken kom och blandade sig i samtalet. Kornetten sjelf såg ut alldeles såsom om han velat be pjasken dra så långt vägen räcker, men det förstås att han måste hålla god min i elakt spel. Fröken hon vände dock fästmannen helt enkelt ryggen, men den dumsnuten begrep inte heller, att hon hade samma önskan som kornetten.»

Öfverste Taupadel gick några slag fundersamt af och an på borggården. Slutligen stannade han åter framför Munter och sade:

»Du är klippt och skuren till vaktare, Munter, och ska' hålla tummen på ögat inte blott på grefven och kornetten, utan äfven på fröken, så att hon inte öfvertalar Mannerhjälm att släppa hennes far lös. Bli pojken kär, och det kan nog hända, eftersom flickan är vacker, så kan det inträffa, att han af svaghet för henne låter lura sig till mindre vaksamhet. Jag har också hört, att spridda afdelningar af Holks kroater visat sig både vid Dettelbach och vid Kitzingen, och det är att förmoda, att de ska' passa på, om de kunna återtaga Austerfeld, medan jag är borta. Derfor ska' du ha ett vaksamt öga äfven på den närmaste trakten och isynnerhet på skogen i öster. Men lemna för all del inte pojken ur sigte, det råder jag dig till. Jag qvarlemnar här femtio man och tror, att det antalet ska' vara tillräckligt.»

»Ja, för all del, öfverste», svarade korporalen. »Med så stor besättning åtager jag mig att försvara slottet mot alla de holkska hoparne på en gång.»

4.

Aftonen var ovanligt mörk. Tunga regndroppar föllo då och då plaskande ned i Mainfloden, der vattnet låg som en spegel.

Genom den låga porten i den vestra slottsmuren,
Taupadels dragoner.

der några dragoner höllo vakt, smög sig korporal Munter ut på det branta berget, nu, såsom ofvan blifvit sagdt, delvis anordnad till park. Ingen mensklig varelse synes der, och det skulle också ha varit temligen svårt att klättra upp för den femtio fot höga, branta och nu af regnet slippriga klippan. Åt öster, der skogen var belägen, och der marken var temligen jemn, hade Mannerhjelm utställt tio man för att varna mot öfverfall.

Det var likväl ej åt detta håll som korporal Munter nu styrde sina steg, utan besynnerligt nog fram till klippkanten. Då han kom dit fram, stannade han och lyssnade. Men då han ej förnam något annat ljud än regndropparnes fall mot flodens yta samt det lätta sus, som med korta mellanrum genomgick de högstammiga trädens löfviga kronor, tog han plats på sjelfva bergkanten och stödde ryggen mot ett der stående träd, sedan han först dragit det långa slagsvärdet och ställt det mellan sina knän för att genast kunna ha det till hands, ifall något viktigt skulle inträffa.

Korporalen hade icke suttit der många minuter, förrän hufvudet började nicka åt alla sidor. Bestört ryckte han därför upp sig, sträckte ut kroppen och for några slag med ena handen öfver pannan.

»Fördömdt», mumlade han för sig sjelf, »fördömdt! Jag höll verkligen på att somna! Nå ja, det är inte heller underligt, då jag ej fått en blund i mina ögon på två hela dygn. Vi ha nu kommit i en mindre behaglig knipa, om jag får tro hvad Bäckén sa' för ett par timmar sedan. Han hade varit ute på ströftåg och då varsnat en svärm kroater, som försigtigt närmade sig från söder. Det är alldeles klart, att öfversten då inte tagit den kosan, utan istället begifvit sig åt Dettelbach till. Ja ja, det var nog det klokaste han kunde göra, ty fienden, som ej har så litet medhåll af de katolske i Würzburg, äro der flere till antalet. Den der ströfkåren, som Bäckén sett, kan således inte vara särdeles stor.»

Efter denna utgjutelse började den kække korporalen att åter betänkligt nicka med hufvudet. Men ännu en gång slet han sig lös från det välde, som Morfeus började utöfva på honom och reste sig upp.

»Det är bestämdt inte som det bör vara här på slottet», mumlade han ånyo för sig själf, under det han sakta trefvade sig fram mellan träden och buskarne? »Och kornetten själf är så besynnerlig. Jo, jo men, den der vackra fröken kan allt sätta mer än ett hjerta i eld och lågor. Jag har nog sett på honom, att han inte ogera vistas i hennes närhet. Och von Demitz sedan: Ha, ha, ha!» utbrast han med ett skratt, som hade stort tycke af en gnäggning, »han går omkring den unga fröken, som katten kring en het gröt, och underligt är det inte heller, ty blir han slagen ur brädet, förlorar han för det första en vacker hustru, och derpå en ganska ansenlig förmögenhet, såsom jag hört berättas. Men fördömdt illa är det likväl, att kornetten ska' —.»

Längre han ej Sven Munter i sin monolog, ty det tydliga ljudet af smygande steg hördes ett stycke längre bort och strax derefter ett varnande:

»Tyst! Gå försigtigt!»

»Aha», tänkte korporalen, och grep fastare tag om värfästet, »jag märker att här finnas ugglor i mossen. Jag måste närmare undersöka förhållandet.»

Sagdt och gjordt. Vigt kröp Sven Munter på händer och fötter fram mot det håll, hvarifrån han förnummit det hviskande talet. Plötsligt stängde en buske vägen. Korporalen ämnade just lemna densamma, då han från andra sidan busken hörde dessa ord uttalas med låg stämma:

»Jag tyckte, att jag hörde något misstänkt buller.»

»Bah», utbrast en annan röst, »det var nog ingenting annat än regndropparne. Du är klenmodig och vidskeplig, gamle Rudolf, det är alltsammans.»

»Kan väl vara», svarade denne skyggt, »men jag måste känna, att jag fruktar den der korporalen Munter mer än alla de andra kättnarne tillsammans.»

Ett egendomligt leende krusade dragonens läppar, då han förnam dessa ord. Den förra rösten, som tillhörde pater Andreas, förtfor:

»Bah! Hvarför är du rädd för den der korporalen? Han ser visserligen grötmyndig ut, men det är nog inte så farligt, när det blir allvar af!»

»Jaså! Nå, vänta du, till dess jag får visa dig det!»

tänkte korporalen och blef verkligen förgrymmad. Han ämnade också fortsätta längre i sina tankar, då han tvärt afbröts häri af en röst, den han icke kunde påminna sig ha hört tillförne. Den okände sporde:

»Hur många man är det på borgen?»

»Femtio», svarade pater Andreas.

»Bara femtio! Nå, då ska' det väl inte bli svårt att få bugt med dem!» utbrast den okände häftigt. »Jag har minst hundra man, och om bara någon af portarna hålles öppen aldrig så litet, ska' nog öfverrumplingen lyckas, varen säkre derpå.»

»Aha, står det så till», tänkte korporal Munter och kramade värjfastet ännu hårdare. »Grefvens bigtfader och gamla trotjenare ä' i komplott med våra fiender, som inte kunna vara några andra än de der kroaterne, som Bäckén hade sigte på. Om jag genast skulle göra slag i saken, och — — — — men nej, det vore alltför dumt. Jag vill vänta, så kanske att jag får höra mera af det der snygga samtalet.»

Den käcke dragonen hade också rätt häruti. Det dröjde ej heller länge, förrän samtalet bakom busken åter upptogs. Den okände sporde:

»Och grefven är således beredd att följa oss, ifall vi skulle lyckas att draga besättningens uppmärksamhet från någon af portarne, ty detta måste vi göra, så framt vi ej se oss i stånd till att genast bemäktiga oss slottet.»

»Ja, det är han visst, det», svarade pater Andreas. »Och inte blott han utan äfven herr von Demitz och fröken Emilia skola — — —.»

»Håll der», afbröt Rudolf hastigt. »Jag tror inte, att fröken har särdeles stor lust att lemna slottet.»

»Inte stor lust», utbrast pater Andreas förundrad. »Hvad menar du dermed?»

»Jo, jag menar, att hon trives alltför väl i den svenske befälhafvarens sällskap.»

»Det kan inte vara möjligt», utlät sig bigtfadren. »Jag har ju ingenting märkt.»

»Men så har jag i stället gjort det», menade Rudolf, »och jag är alltför gammal att låta lura mig.»

»Meledicti suecani (förbannade svenskar)», mumlade

pater Andreas och gjorde korstecknet, »måtte edra kättarsjälur komma att evigt brinna!»

»Amen», utbrusto grefvens trotjenare och den okände på samma gång. »Amen!»

Den sistnämde fortfor derefter och det så lågt, att korporal Munter icke kunde höra mer än följande ord, hur mycket han än spände sina örhinnor:

»Vid midnattstid — — — — här — — — —. Tecknet — — — — anfallet — — — — vestra porten.»

Sven Munter hade förnummit så mycket han behöfde förnimma. Lyckligtvis aflägsnade sig de tre bortåt klippan, så att han (korporalen) ostörd kunde smyga sig undan. När han gick igenom vestra porten, synade han den mycket noga, men nämde ingenting till de der posterande dragonerne. Han ville först meddela sig med Axel Mannerhjelm, hvadan han skyndsamt ilade upp i slottet, för att uppsöka denne.

5.

Axel Mannerhjelm hade knappt varit en dag på Austerfeld, innan Mathias von Demitz började känna svartsjukans alla kval. Då han vid ett tillfälle gjorde Emilia förebråelser därför, svarade hon skrattande, att hon ej det ringaste brydde sig om honom, och att det stod i vida fältet, om hon skulle bli hans maka.

Detta svar förbryllade naturligtvis ännu mycket mera den stackars von Demitz. När han då såg, att han icke skulle komma långt med »den egensinniga och bortskämda flickan», såsom han kallade Emilia, började han att, förd af pater Andreas den hemliga vägen in till grefvens arrestrum, ur hvilket denne ej fick komma mer än en gång om dagen och då under stark bevakning, deltaga i planerna till borgherrens flykt. Denna skulle naturligtvis företagas genom nämde gång, om hvilken svenskarne ej hade den ringaste kännedom.

Då Mathias von Demitz klagade för grefve Max öfver Emilias oginhet, erhöi han alltid detta svar:

»Bekymra dig ej så länge om flickan. Vi skola först göra oss inkräktarne qvitt, sedan få vi taga itu med den styfsinta, och jag lofvar dig, att jag nog skall böja hennes sinne till eftergifvenhet.»

»Men, men», stammade Mathias von Demitz och såg olycklig ut.

»Hvad är det nu för 'men'», utbrast grefven förtretad. »Deltager du ej mera i min belägenhet?»

»Jo visst, men jag fruktar, att Emilia har fattat tycke för — — — för — — —.»

»Hvem för? Tala ut, karl! Du lägger mig ju på sträckbänken med dina halfva meningar!»

»För den svenska kornetten.»

»Hvem för?» sporde greve Max ånyo, ty han trodde, att han hört fel.

Von Demitz upprepade sina ord, men han hade troligtvis aldrig tillförne blifvit så flat som nu, då greve Max utbrast, i det han satte båda händerna i sidan:

»Ha, ha, ha! Är du galen, karl? Jag måste sannernigen skratta mig förderfvad! Svensken har ju varit här endast några timmar, och du tror att Emilia skulle nedlåta sig till ett sådant steg. Hvilka tankar har du om din tillkommande brud och hennes släkt?»

Och när greve Max gjorde denna fråga, var hans ansigte så hotande, att Mathias von Demitz halft förskräckt skyndade att afbedja sina otillbörliga ord.

»Ja, för denna gång vill jag förlåta dig», svarade greve Max med stolthet, »men yttra aldrig vidare något sådant. Bättre vore, om du tillsammans med pater Andreas uttänkte ett säkert medel till flykt.»

Med fast föresats att icke vidare bekymra sig öfver Axel Mannerhjelm, äfven om han finge se honom aldrig så många gånger skämtsamt samspråka med Emilia, lernade han fången.

Nedkommen på stora trappan, var den första syn han mötte den svenske kornetten inbegripen i ett lifligt samtal med Emilia. Oaktadt de föresatser von Demitz nyligen fattat, kände han dock liksom ett styng i sitt hjerta, då han såg sin tillkommande brud tala så förtroligt med kornetten, och han var nära att med ens springa fram, då han märkte hur Axel Mannerhjelm

utan hinder från Emilias sida fick trycka hennes lilla hand.

Von Demitz hade dock så pass mycken besinning kvar, att han kunde tygla sin vrede, till dess Emilia aflägsnat sig. Derefter skyndade han att följa kornetten, då denne styrde kosan ned på borggården för att inspektera posterna och sitt öfriga folk.

Ungefär midt på borggården upphann Mathias von Demitz sin förmodade rival och tilltalade honom genast med dessa ord, dem han försökte att mildra så mycket som möjligt:

»Om förlåtelse, herr kornett, går det an att få tala med er några ögonblick?»

»Ja, det gör det visst, det, men bevars hvad ni ser upprörd ut, herr von Demitz! Har kanske någon af mitt folk förfördelat er, så — — —.»

»Nej för allt i världen», svarade Mathias von Demitz, som nära nog fann sig afväpnad af kornettens tillmötesgående.

»Nå, hvad är det då fråga om?»

»Det är ni — — — ni — — — ni sjelf, som — — — som är orsaken till mitt upprörda tillstånd.»

»Jag», utbrast Mannerhjelm förbluffad. »Hvad är det ni säger, herr von Demitz? På hvad sätt har jag kunnat vara er misshaglig?»

Von Demitz hade rysligt svårt för att nu komma ut med hvad han bar på hjertat. Han hade icke pinats så mycket på långliga tider, om han någonsin hade gjort det. Slutligen utbrast han:

»Jag tycker ej om, att ni visar er hyllning för fröken Emilia.»

Nu var det kornettens tur att bli ännu mera förvånad.

»Jag förstår rakt inte hvad ni pratar för slag», utbrast han. »Förklara er tydligare.»

»Ni talar ganska ofta med Emilia von Austerfeld.»

»Nå, än sedan då», utbrast Axel Mannerhjelm, som nu märkte hur landet låg och endast med möda kunde afhålla sig från att skratta den svartsjuka von Demitz rakt upp i ansigtet. »Har jag inte rättighet att tala med henne?»

»Hon är min trolofvade, herre!»

»Ja, så säger ni, men fröken von Austerfeld säger annat, hon.»

Mathias von Demitz ordentligt hoppade till. Tanken på, att kornetten och Emilia redan älskade hvarandra, grep med förfäran om hans hjerta och krympte det tillsammans. Det var nära, att han i dessa ögonblick helt och hållet förlorat modet. Slutligen kom han dock till sig sjelf och utbrast:

»I egenskap af hennes blifvande make förbjuder jag eder att — — —.»

»Äfven emot hennes egen vilja?» inföll kornetten och hindrade dermed von Demitz att fullfölja sin mening.

»Ja, äfven emot hennes egen vilja», svarade herr Mathias hastigt och spotskt. »Vi äro trolofvade redan i vaggan, och jag har fadrens uttryckliga önskan, att hon skall blifva min maka, såsom det starkaste stödet.»

»Kan väl hända att ni har det, herr Mathias von Demitz», svarade kornetten allvarligt. »Men trots detta och trots edert löjliga förbud, ämnar jag dock samtala med fröken von Austerfeld, så mycket det intresserar mig, och detta är ej litet. Farväl, herr von Demitz; glöm för all del inte att noga lägga dessa mina ord på hjertat, ty annars kunde det bekomma er ganska illa.»

Sedan Axel Mannerhjälm med skarp röst uttalat denna varning, vände han Mathias von Demitz tvärt ryggen och gick med hastiga steg fram till en grupp ryttare i en vrå af borggården.

Mathias von Demitz stod en stund kvar på samma plats. Hans vrede upplågade, men till sin egen lycka kunde han lägga band på densamma. Mumlande en hel ramsa förbannelser öfver kornetten och svenskarne, gick han ändtligen tillbaka till sina rum.

Han hade knappt hunnit upp på hufvudtrappan, då tvenne ryttare skyndade fram från ett par väldiga stenpelare, bakom hvilka de stått gömda. Ryttarne voro Sven Munter och gamle Bäck.

»Ha, ha, ha», skrattade den förstnämde, »hörde du hur svartsjuk spinken var?»

»Ja, nog hörde jag det», svarade gamle Bäck fun-

dersamt. »Men tänk du, om den vackra fröken skulle bli kär i kornetten?»

»Nå, än sedan då?» sporde Munter och såg illparigt på kamraten. »Tror du inte, att han är lika god som den der, som nyss gick härifrån?»

»Jo mycket bättre, det är säkert, men nog blir det värre för honom att eröfra den högmodige grefve Max' samtycke till giftermålet, än det var då han förlidet år stormade batteriet vid Lützen. Sjelfva tösen tror jag nog snart ska' kapitulera, det tycker jag mig ha märkt på hennes blickar.»

»Ja, jag också», svarade Munter. »Nå, nå, den som lefver får väl se.»

6.

Samma afton som gubben Munter gjorde sitt ströftåg utåt klippan och ofrivilligt blef åhörare till det förut relaterade samtalet, träffades kornetten Axel Mannerhjelm och fröken Emilia von Austerfeld i slottets stora salong.

»Tänk bara, om herr von Demitz nu såge oss tillsammans, jag tycker bara hvad han skulle bli vred!»

»Hur så», inföll den vackra flickan och såg förvånad på kornetten. »Hvarför tror ni det?»

Kornetten, som märkte, att han i sin oförsigtighet gått längre än han bort, försökte att med några obetydliga fraser slingra sig ifrån svaret, men detta ingick ej i Emilias plan. Hennes nyfikenhet var nu väckt, och hon ansatte för den skull Axel Mannerhjelm så ifrigt med frågor, att han till slut måste omtala det samtal han under dagens lopp haft med Mathias von Demitz.

Under denna sin berättelse fixerade han skarpt men från sidan den unga flickan, och en underlig känsla bemäktigade sig honom, då han märkte den fina rodnad, som uppsprang på Emilias kinder.

Då han slutat, utbrast hon med en ton, som tydligt röjde den förtrytelse hon erfor;

»Jag skall säga er, att herr von Demitz är en narr. Der har ni mitt omdöme om honom.»

»Alldeles riktigt», svarade Axel Mannerhjelm. »Samma omdöme fälde både jag och mina dragoner vid första åsynen af honom.»

»Och en sådan person skulle bli min make!» utbrast Emilia von Austerfeld, under det en förtrytelsens skarpa rodnad uppsprang på hennes kinder. »Nej, och tusen gånger nej! Den, som skall bli min följeslagare genom lifvet, den måste hafva en riddares dygder, vara tapper och oförskräckt som — — — som — — —.»

Den unga flickan fullbordade ej meningen, utan störtade i stället upp och gick fram till ett af fönstren, mot hvilket hon lutade sin brännheta panna, allt under det hon försökte att med våld tvinga den förargliga rodnaden att lemna hennes kinder.

Den häftiga rörelse hon gjorde, då hon rusade upp, var för Axel Mannerhjelm ett nog talande bevis på att han ej misstog sig i sina aningar. Redan från första ögonblicket han såg den unga flickan hade han känt en besynnerlig rörelse inom sig, och snart fann han, att hon ej var honom likgiltig. Han såg nu också otvetydigt, att han ej heller var det för henne.

Men skulle han väl nu framtvinga det ljufva svaret? Vore det ej för hastigt, och skulle ej Emilia just därför lemna hans fråga obesvarad?

Länge satt han för sig sjelf och öfvertänkte hur han skulle göra, men till slut blef ovissheten honom för lång. Han *måste* veta sitt öde, ty det kunde ju hända, att Mathias von Demitz snart skulle komma, och då vore ju det gynnsamma ögonblicket förspildt. Hvilken dag som helst kunde han också vänta Taupadel tillbaka och då kunde det hända, att det genast blef uppbrott.

Tanken härpå bestämde honom också för att genast göra slag i saken. Han närmade sig därför den unga flickan sakta och varligt, liksom ville han bedja henne om förlåtelse.

»Min fröken», utbrast han med knappt hörbar stämma, »vill ni ej fullborda er mening?»

Väl hade Emilia von Austerfeld till en början föresatt sig att ej genast svara på kornettens frågor, men

då hon nu hörde hans bedjande stämma, var det en inre känsla, som med ens uppreste sig emot detta hennes beslut.

»Min mening», utbrast hon därför och vände sitt rodnande anlete mot den unge kornetten. »Jag har nu glömt den helt och hållet.»

Men som Axel Mannerhjelm tydligt såg, att hon nu förde en nödlögn på tungan, inföll han:

»Tillåt mig då, min fröken, att uppfriska edert minne!»

Emilia svarade ingenting, ej heller hade hon nog styrka att draga tillbaka sin hand, då kornetten djerft fattade den. Axel kände, hur den lilla handen darrade, och då han vågade trycka den, märkte han, att hans handtryckning besvarades, fastän svagt.

Nu var det också slut med alla betänkligheter från hans sida. Utan att förlora ett enda ögonblick, slöt han den djupt rodnande Emilia till sitt bröst och tryckte en lätt kyss på hennes panna. Och då hon i detsamma såg upp till honom med en blick, i hvilken hela hennes kärlek uppenbarade sig, då sökte hans läppar hennes, och de funno dem.

»Ha, ha, ha», hördes i detsamma en ilsken stämma från en af salongens sidodörrar. Både Emilia och kornetten kände genast igen den stämman och betraktade hvarandra med bestörtning, ty de hade trott, att de voro ensamma. Men denna ögonblickliga bestörtning försvann lika fort som den kommit.

»Kom, min älskade», utbrast kornetten och förde fram den djupt rodnande Emilia ur fönstersmygen. »Vi kunna utan blygsel se hvilken människa som helst i ansigtet och inför hela världen erkänna, att vi älska hvarandra. Kom!»

Midt på salongens golf stod Mathias von Demitz och betraktade de båda älskande med ursinniga blickar. I högra handen hvilade en lång och smal värja.

Då Axel Mannerhjelm varseblef denna trotsiga ställning, sköt han Emilia en smula åt sidan och gick rakt fram till von Demitz.

»Hvad är meningen härmed?» sporde han och kunde knappt hålla sig för skratt.

»Meningen», utbrast Mathias von Demitz och studsade tillbaka. »Kan ni ej förstå den?»

»Nej!»

Detta lugna svar förbryllade helt och hållet von Demitz. Han återhemtade sig dock snart och utbrast:

»Jag kommer för att affördras eder räkenskap därför, att ni tagit min brud ifrån mig.»

»Hon har själfmant sagt att hon — — —.»

Kornetten fick ej sluta meningen, förrän herr Mathias, som ganska väl kunde ana dess fortsättning och slut, afbröt den sålunda:

»Ni ljuger, ty ni har tvingat henne!»

En glödande rodnad sprang upp på kornettens kinder vid denna skymfliga tillvitelse.

»Väg edra ord bättre», utbrast han uppretad och gick von Demitz hastigt på lifvet, under det han drog värjan. »Återtag dem genast, eller spetsar jag er på denna.»

»En adelsman återtager aldrig sina ord», svarade Mathias von Demitz trotsigt och ställde sig i positur.

I dessa ögonblick störtade Emilia fram.

»Gör honom ej något illa», utbrast hon och lade ena handen på kornettens arm.

Denne ämnade just svara, då von Demitz tog ordet ifrån honom:

»Och ni, min fröken, behöfver alls inte göra eder något besvär, ty detta är en affär mellan kornetten och mig. Han har skymfat både edert och mitt namn!»

»Nåväl», svarade Axel lugnt och sköt den unga flickan åt sidan, »ni skall få er vilja fram.»

Redan vid första stöten, som von Demitz gjorde, märkte kornetten, att han till motståndare hade en helt och hållet oduglig fäktare. Han nöjde sig för den skull med att endast parera dennes utfall.

Detta såg snart von Demitz och blef ännu mera uppretad deraf, hvadan han fördubblade sin ifver och härunder helt och hållet blottade sig. Mer än en gång, hade Axel kunnat träda upp sin hetsige motståndare på värjan, men han ville ej onödigtvis utgjuta blod.

»Det måste ändock bli ett slut på det här spektaklet», tänkte han, och då von Demitz gjorde ett af sina

ursinnigaste anfall, påerode han stöten så kraftigt, att dennes värja beskref en halfcirkel i luften och föll ned framför Emilias fötter.

Det var just i detta ögonblick, som stora dörren rycktes upp och Sven Munter störtade in. Korporalen stannade bestört vid åsynen af hvad som tilldrog sig, men han fick ej lång tid till besinning, ty kornetten utropade genast:

»Hvad vill du, Munter? Har du något angeläget ärende, eftersom du kommer som en hvirvelvind?»

»Ja, herr kornett», svarade Munter och gaf sin förman ett innehållsrikt ögonkast.

Medan Axel Mannerhjelms åtföljde korporalen till andra ändan af salongen och der fick höra berättelsen om hans äfventyr, hade Emilia upptagit von Demitz' värja, den hon noga betraktade. Von Demitz återigen drog sig småningom allt mer och mer tillbaka och försvann slutligen genom samma dörr, som han kommit in.

7.

Så snart han väl hunnit ur salongen, skyndade han med snabba steg genom lönngången till den fångne grefvens rum. Då han inträdde dit, studsade han vid åsynen af pater Andreas, som var inbegripen i ett lifligt samtal med Max von Austerfeld.

Men vid åsynen af sin bleke och upprörde svärson utropade grefven förskräckt:

»Hvad i Herrans namn har inträffat?»

»Ulfven har röfvat bort lammet», svarade von Demitz och sjönk pustande ned i en ländstol.

»Hvad menar ni? Hvilken är ulfven och hvilken är lammet?»

»Den kätterska kornetten och er sköna dotter.»

Grefve Max och pater Andreas utbytte en hastig blick. Derpå sade den förstnämde:

»Ni är bestämt sjuk, herr von Demitz, och ni yrar i oroväckande grad.»

»Ja, Gud gifve att så vore», svarade Mathias von Demitz, »men nu är det rena verkligheten, som jag säger.»

»Nå, så fram med den då?» ropade Max von Austerfeld otålig.

»Vill ni verkligen höra den?»

»Ja.»

»Äfven om den skulle vara aldrig så obehaglig?»

»Ja», svarade grefve Max ånyo och pressade hårdt ena handen mot det våldsamt klappande hjertat.

Efter några minuters tystnad berättade Mathias von Demitz omständigt hvad som kort förut tilldragit sig i salongen.

Han hade dock knappt hunnit sluta, förrän grefve Max störtade upp. Ansigtet blef blodrött, ådrorna i pannan svällde, och händerna knöto sig krampaktigt.

»Ni ljuger», skrek han med tordönsstämma. »En fröken von Austerfeld har ej kunnat glömma sig derhän!»

»Åh, ni torde snart sjelf från bådas läppar få emottaga beviset på, att jag talar sanning», svarade von Demitz sarkastiskt.

Pater Andreas, som hittills varit en stum åhörare, reste sig nu upp. Hans ögon glödde som eldkol, och det fanatiska uttrycket i hans bleka anlete fördubblades.

»Fördömelse åt kättarne», utbrast han. »Mätte de brinna i evinnerlig eld, och mätte aldrig deras själar derefter få ro. Mätte deras barn alltid drabbas af förbannelsen, och mätte deras tankar och handlingar också vara förbannade. Mätte den mark, på hvilken de träda, också vara förbannad; mätte äfven den mat, som de äta, vara förbannad, deras sömn förbannad, deras dryck för — — —.»

Nu kunde ej grefve Max längre hålla sig. Med ett språng var han framme hos pater Andreas och med hotande stämma utropade han:

»Tyst här! Emot förbannelsen finnes också en förlåtelse. Detta torde ni ha glömt, vördade fader!»

Då grefve Max uttalade dessa ord, studsade pater Andreas fillbaka. Strax derefter tillade han:

»Hvad menar du med förlåtelse, min son?»

Grefve Max for några gånger med ena handen öfver pannan. Derpå sade han:

»Emilia är protestant.»

Dessa tre ord slogo ned som en bomb, men bomben hann ej göra sin tillbörliga verkan, förrän grefven fortsatte:

»Hennes för tre år sedan afidna moder bekände den protestantiska religionen och uppfostrade vår dotter deri. Mer än en gång har jag försökt att draga henne derifrån, men hon behåller ändock sin barndoms tro. Lasta mig ej därför, vördade fader, och ni, Mathias von Demitz får ej heller vara gramse på mig, för att jag ej kan öfverlemna henne åt inquisitionen!»

Då pater Andreas hörde dessa ord, spelade ett grymt leende kring hans tunna läppar. Han yttrade dock ej ett enda ord, men tänkte för sig själf:

»Bara vi bli qvitt kättarne, skall nog generalvikarien Paoli göra processen kort med henne. Kan jag drifva det så långt, har jag åtminstone sju synder förlåtna. För resten svarar jag nog.» Högt tillade han:

»Den qvinna, som älskar en kättare, har försvurit sin själ åt afgrunden.»

»Ja», utbrast Mathias von Demitz, »och den, som älskar Axel Mannerhjelm, har försvurit sin själ åt två afgrunder.»

Max von Austerfeld sjönk utmattad ned i ländstolen. Han ville tala, men tungan nekade sin tjänst. Inom honom stormade olika känslor och han märkte nu, att han måste välja mellan dessa. Men så frambröt plötsligt ett hotande moln, och det var just det bref, som han skrivit till generalvikarien Paoli, och då han tänkte på, att detta bref ensamt var nog för att störta honom, blef han nästan utom sig.

»Vi måste bort härifrån», ropade han. »Jag får ej dröja kvar, till dess öfverste Taupadel kommer tillbaka.»

Pater Andreas och Mathias von Demitz betraktade hvarandra med bestörta blickar. Den förstnämde hvi-skade till den andre:

»Hvad är nu att göra?»

»Endast lemna honom», svarade Mathias von De-

mitz, »men ej längre, än att vi kunna bistå honom, när det afgörande ögonblicket nalkas.»

Pater Andreas nickade god mening. På ett tecken af honom smögo sig han och Mathias von Demitz mot löndörren, men bemärktes genast af grefve Max, som sprang upp och hotande ställde sig framför dem, under det han utbrast:

»Jaså, ni vill lemna mig, därför att min dotter hyllar protestantismen. Det är ej — — —. Ah, hvad hör jag! Svenskarne komma in — — —! Ah!»

Ett buller vid yttre dörren tillkännagaf, att grefvens vaktare kommo för att se om honom.

»Min son», utbrast nu pater Andreas och gjorde korstecknet, »var lugn så länge. När behofvet det påkallar, äro både jag, Mathias von Demitz, och alla dina tjenare redo att räcka dig en hjälpsam hand. Till dess kan du vara fullkomligt lugn. Ingen olycka skall träffa dig.»

Med dessa ord försvunno Mathias von Demitz och pater Andreas i lönngången.

Nästan utom sig af alla de sinnesrörelser, som strömmade in på honom, sjönk grefve Max ned i sin ländstol. Det skymde för hans ögon, det surrade för hans öron, och han, den starke mannen, var nära att förlora medvetandet.

Det var just i dessa ögonblick, som Axel Mannerhjelms, åtföljd af Emilia, inträdde.

Vid åsynen af dem for grefve Max tillsammans. Mathias von Demitz' berättelse stod nu tydlig och klar för honom, och han fann, att den önskade mågen ej pratat i vädret.

Då Emilia tog ett steg framåt för att kasta sig i hans armar, gjorde han en afvärande rörelse; hans ögon brunno af en högre glans, och med dof röst uttalade han dessa ord:

»Bort du, som glömt din egen och din slägts värdighet! Bort!»

8.

Midnatten, under hvars lopp öfverfallet skulle ske, var ej fullt ut så mörk som de föregående timmarne varit, då Sven Munter osedd afhört den mot Austerfelds besättning uppgjorda komplotten. Regnet hade upphört, och de mörka skyarne hade jagats bort af en frisk, något kylande vind.

I den vestra porten hade vakten blifvit förstärkt. Hur trötta knektarne än voro, kunde de likväl ej nu sofva, ty den stundande faran höll dem i spänning.

Det var vid denna port, som korporal Munter förde högsta befälet. Då midnattstimmen inbröt och ändå ingen fiende hördes af, blef Munter arg och svor många dryga eder för sig sjelf.

»Åh, vänta du», förmanade gamle Bäck, »det torde nog komma att gå lika hett till här som vid Würzburg. Du kommer väl ihåg den stormningen?»

En sådan fråga var alltid detsamma som att, såsom ordstäfvet lyder, taga Munter på det ömma.

»Om jag kommer ihåg den!» utropade han förnärmat. »Jag tror, vid min själs salighet, att du, gamle Bäck, föresatt dig att reta mig!»

»Ha, ha, ha!» skrattade de öfrige dragonerne, »gamle Bäckan har allt sina fasoner, han!»

»Jag ger hin hans fasoner», brummade Sven Munter, ytterligare förargad öfver kamraternes skratt.

»Och jag menar», inföll en af knektarne, »att gubben Munter i natt inte ser ut att göra skäl för namnet 'muntergöken'. Jaha, det menar jag.»

»Och det har du förbaskadt rätt i», svarade korporal Munter. »Är det möjligt att vara en muntergök, när de fördömde kroaterne låta vänta på sig? Vi få ju inte det ringaste nöje, ty att ligga här och vänta, det är alls inte något roligt, tycker jag!»

»Nej visst inte», utbrusto alla ryttarne med en mun. Efter några minuters tystnad sporde en af dem:

»Hvart har den skenhelige munken tagit vägen? Jag har inte sett honom på några timmar.»

»Jo, det ska' ni veta, kamrater, det är en satans

historia», utbrast Munter och såg till hälften förskräckt ut. »Ni ska' tänka er, att jag fick kornettens tillsägelse att noga vakta den skurken, och jag följde honom äfven som skuggan. En gång trodde jag, att jag hade honom i mitt våld, men just som jag skulle lägga vantarna på honom, så kröp den saten rakt in i en vägg, och sedan dess har jag inte sett den minsta skymt af honom. Det var bestämdt satan sjelf, som beskyddade honom, och det är ju naturligt, för ni ska' veta, att han har tagit alla menskor under sitt beskydd.»

»Nå, hur var det med stormningen af Würzburg», frågade en af dragonerne och återknöt dermed samtalets tråd.

»Würzburg! Ja, du sa' ett ord!» utbrast Munter och blef i hast livvad. »Jo, det var en skön tillställning, ska' ni veta, pojkar. Kungen kom dit, sedan den snåle biskopen rymt derifrån. Staden intogs utan ansträngning, men ryttmästaren Keller drog sig tillbaka till slottet, ett ointagligt fäste, såsom han sjelf trodde. Men kungen var inte sen att storma, han. Det var ett hett bad, som våra gossar fingo, när de skulle öfver den smala spången. Skottarne voro efter vanligheten de djerfvaste, men studsade i början, när bröderne Ramsay förlorade fotfästet på spången och störtade ned i den djupa vattengrafven. Men andre följde efter. Jag stod just i närheten af konungen, då en officer berättade för honom de båda brödernas slut. Då såg jag Gustaf Adolf fara några slag med handen öfver ögonen, och när han åter såg upp, voro ögonen fuktiga. Striden utspann sig dock, och snart voro vi herrar öfver borgen. Det var Torstensson, som på borggården tog Keller till fånga, och dermed var också kampen till ända. Det är just samma Würzburg, som ligger der borta», slutade korporal Munter och pekade åt det håll nämde stad var belägen.

»Aha», utbrast gamle Bäck, »det är der som han bor, som du knep brevet ifrån?»

»Just så», svarade Munter, som nu började återfå att gamla lynne. »Och det der brevet torde allt komma att stå Austerfelds egare dyrt.»

»Hur så?» sporde alla ryttarne med en mun.

»Åh», menade gubben Munter och antog en mystisk min, »det få vi nog se, när öfversten kommer tillbaka.»

Gubben Bäck hade just en fråga på tungan, då posten ofvanför porten lät höra en svag hvissling, tecknet till att något var på färde.

Sven Munter rusade genast upp och lät öppna porten på glänt. Sjelf steg han utanför densamma, men så långt hans blickar nådde, kunde han ej upptäcka något misstänkt. Han ropade därför upp till posten på muren och sporde hvarför han onödigtvis gjort allarm.

»Onödigtvis», repeterade posten. »Lyssna bara ned åt floden, så — — — —»

Han fick ej tala ut meningen, ty nedifrån klippbranten förnams i samma ögonblick ett döfvande larm, och innan Sven Munter ens hann räkna till fem, var han anfallen af en massa kroater.

Gubben Munter var dock ej klen. Han värjde sig med förtviflans mod och lyckades äfven att, ehuru sårad, draga sig tillbaka in i porten, men just som han skulle stänga till densamma, satte en kroat sin bösskolf i öppningen. Fienderne strömmade till, och ehuru dragonerne gjorde allt hvad i deras förmåga stod för att stänga till porten, ville det likväl ej lyckas. Den rycktes upp och kroaterne rusade in, men mottogos af en full salfva ur dragonernes pistoler och detta så eftertryckligt, att hela svärmen hals öfver hufvud rusade ut igen.

»Nu igen med porten!» skrek Munter. »Skynda på bara!»

»Min far», svarade Emilia på den gamles hårda ord, »jag har ej glömt min slägts värdighet, men», fortfor hon och lyfte stolt sitt vackra hufvud, »jag har ej heller glömt hvad ni, min far, lofvade min mor på hennes dödsbädd. Och edert löfte var, att ni ej skulle tvinga mig att till make taga den, som jag ej kunde älska. Ni har lika fullt gjort ett försök att tvinga mig dertill, genom att förständiga mig att äkta Mathias von Demitz, en person, för hvilken jag ända sedan barndomen hyst en verklig afsky. Ja, min far», fortfor den unga flickan och trädde fram till Max von Austerfeld, »jag vill ej

dölja för er, att jag alltid hållit herr von Demitz för att vara en narr, och det är han ju. Derför», slutade hon och böjde sitt vackra hufvud inför fadren, »beder jag, att ni måtte frigöra mig från honom, ty med den mannen skulle jag alltid bli olycklig.»

En stunds tystnad inträdde. Härunder satt Max von Austerfeld ej olik en bildstod, men slutligen fick bildstoden lif.

Med en värdighet, som endast kunde finnas hos den tidens adels- och riddersmän, reste sig grefve Max upp, fästade en lång och uttrycksfull blick på dottren och sporde:

»Hvem vill du då ha till man, istället för Mathias von Demitz?»

Grefve Max hade trott, att han skulle göra sin dotter svarslös, men Emilia blef honom ej svaret skyldig. Utan den ringaste tvekan svarade hon, i det hon visade på Axel Mannerhjelm:

»Honom, min far!»

Ehuru grefve Max hade väntat sig detta svar, studerade han dock i förstone tillbaka.

»Honom, den svenske kornetten!» utropade han förbluffad. »Honom?»

»Ja, fader!»

»Men Emilia, betänk dock hvad du gör! Betänk, att du nedsätter din slägts anseende, och att — — —.»

Nu kunde ej Axel Mannerhjelm hålla sig längre.

»Herr grefve Max von Austerfeld», utbrast han och trädde fram till den gamle, »min släkt är i Sverige lika ädel som er i Tyskland. Om jag dock ej eger så stora egodelar som ni, så har jag likväl detta», och när han uttalade dessa ord, slog han på svärdfästet, »och ni kan vara säker på, att det skall gifva mig hvad jag behöfver till döddagar. Dessutom», fortfor han och slöt Emilia till sitt bröst, »är er dotter protestant, och ifrån denna synpunkt är det min pligt och skyldighet att försvara henne mot de påfviske och mot eder sjelf.»

Då Axel Mannerhjelm uttalade de sista orden, greps Max von Austerfeld så hårdt deraf, att han nästan medvetlös sjönk ned i länstolen igen. Han ville tala,

men tungan nekade honom sin tjenst. Slutligen fick han dock så mycket mål i munnen, att han kunde utbrista:

»Bort! Bort! Jag har ingen dotter mera! Bort! Bort!»

Emilia störtade fram för att söka beveka fadren till eftergift, men just i detsamma var det som striden vid slottets vestra port begynte.

»Se så, herr grefve», utbrast kornetten och trädde hotande fram mot den gamle, »nu har ni just ställt till det bra åt er! Jag känner till den komplott, i hvilken er bigtfader, den smilande munken Andreas, ligger med kroaterne, och utan tvifvel är äfven ni delaktig deri. Hvarje minut väntar jag öfverste Taupadel tillbaka, och då torde vidräkningens ögonblick ej bli så behagliga. Ni har själf kastat er i dessa obehagligheter, och själf får ni också stå för dem.»

Grefve Max var i en förfärlig knipa. Hvad skulle han göra?

»Min herre», sade han efter en stunds begrundande, »finnes det ej något sätt att komma ur denna obehaglighet?»

Axel Mannerhjelm och Emilia betraktade hvarandra några ögonblick. Slutligen sade den förstnämde:

»Jo, det finnes ett sätt.»

»Hvilket då?» sporde grefve Max och grep derefter likasom den drunknande efter ett halmstrå.

Sedan kornetten och fröken von Austerfeld ånyo utbytt en hastig blick, sade den förre:

»Att ni gifver mig eder dotter till hustru.»

Grefve Max hade aldrig, det erkände han sedermera, varit så illa ute som just i dessa ögonblick. På ena sidan Taupadel med sin hotelse och på andra sidan hans kornett med sina anspråk. Hur skulle han nu göra? Ögonblicken voro dyra. Han måste betänka sig innan det blefve för sent. Plötsligen fattade han ett djerft beslut, gick Axel Mannerhjelm rakt på lifvet och sade:

»Endast med *ett* vilkor, och detta oeftergiftigt, skall jag bifalla till eder förening.»

»Säg mig det vilkoret.»

»Men», fortfor grefve Max utan att bekymra sig om kornettens ord, »går ni ej in derpå, skall ingen

menschlig makt kunna förmå mig till att göra er till viljes. Äfven i min dödsstund skall jag då förbanna er.»

Den gamle fadrens sista ord voro så hotande, att Axel Mannerhjelm ofrivilligt tog ett par steg tillbaka.

»Nå, men så säg då edert vilkor», utbrast han. »Jag kan ju hvarken afslå eller gå in derpå, förrän jag får veta hvad det är fråga om.»

»Ni har rätt, unge man», svarade grefve Max och för upp som ur en elak dröm. »Nåväl, vilkoret är, att ni för mig härifrån, utan att jag behöfver möta öfverste Taupadel. Ni kan ju sedan förebära hvad ni vill inför honom.»

Och då grefve Max uttalade de sista orden betraktade han kornetten med en jesuits lurande blickar.

Axel Mannerhjelm försjönk i djupa funderingar. Ginge han nu ej in på grefvens förslag, skulle Emilia utan tvifvel gå förlorad för honom. Lyssnade han återigen dertill, vore han ju en förrädare mot sin egen sak. Och hvem kunde ansvara för, att ej hans egna soldater skulle anklaga honom inför Taupadel!

Den unge mannen var i en allt annat än behaglig ställning. Han vågade ej lyfta sina blickar upp till Emilia, utan stod der ej olik en lifdömd, som i hvarje sekund väntade det dödande hugget eller repet.

»Ni måste bestämma er fort», utbrast grefve Max otåligt. »Ni har ju sjelf sagt, att jag genom att gifva eder Emilia till maka skulle kunna komma ur denna klämma. Nu lofvar jag, att ni skall få henne, om ni sjelf eller genom andra för mig ur slottet. Bestäm er, men gör det fort.»

Åter stred Axel Mannerhjelm en hård kamp med sig sjelf. Kampen varade länge, men slutligen utbrast han, under det stora svettddroppar perlade utför hans panna:

»Herr grefve, det finnes kanske tusentals, som skulle gå in på edra vilkor och således svika sin pligt framför sin kärlek. Men, jag *kan* det ej, detta är mitt sista ord och jag — — —.»

Den unge krigaren uttalade ej meningen utan ilade i stället fram till Emilia, som halft medvetlös dignat

ned på en stol, och slöt henne i sina armar, under det han öfverhopade henne med smekningar.

»Herre», utbrast nu grefve Max och trädde stolt fram till de båda älskande, »då ni nu för alltid afsagt eder min dotter, passar det sig ej att ni uppför er på detta sätt.»

»Tillåt mig blott att taga farväl af henne. Detta blir kanske det — — —.»

Axel Mannerhjelm fick ej tala till punkt, ty innan dess brakade den första salfvan utanför vestra porten.

»Ha, munkens nedriga plan har lyckats», utbrast kornetten och slet sig ur Emilias armar. »Men får jag tag i den karnaljen, så — — —.»

Ej heller nu uttalade han sin mening, utan störtade ut ur rummet för att skynda sina kämpande kamrater till hjälp.

Men knappt hade han försvunnit, förrän pater Andreas och Mathias von Demitz stucko in sina hufvud genom dörren till löngången, i hvilken de stått gömde och tack vare den tunna dörren kunnat höra samtalet mellan kornetten och grefven.

Gud vare lof, att den eländige kättaren är borta», utbrast pater Andreas. »Nu raskt till verket! Under den allmänna förvirring, som nu måste uppstå, skall det nog lyckas oss att komma undan!»

9.

Men det var ej någon lätt sak att få igen den tunga porten. Under striden hade nemligen en massa grus och sten samlat sig i öppningen, och när dragonerne försökte att sluta till porten, gick den föga mer än till hälften igen. Men gamle Munter, som upptäckte hindret, skyndade också att tillsammans med några handfasta dragoner söka undanrödja detsamma.

Men äfven kroaternes anförare upptäckte orsaken

hvarför porten ej kunde tillslutas. Han beslöt därför att genast våga ett andra anfall.

Munter och hans kamrater hade redan lyckats undanrödja mer än hälften af det hinder, som omöjliggjorde portens stängning, då han till sin harm och förtrytelse såg fienderne åter närma sig.

»Skjut bara midt i högen», skrek han därför, »men skjut, som om ni hade hin i kroppen. Raska tag i porten nu igen! Så der ja; nu är inte öppningen större, än att knappt två kunna gå igenom den. Ett tag till! så, det var ett duktigt tag! Nu ska' vi, min — — —.»

Men Sven Munter jublade i förtid. Kroaterne hade nu hunnit fram, och tack vare deras öfverlägsna antal, lyckades det snart för dem att med våld rycka upp porten.

Då Munter såg detta, kallade han medelst en signal de öfrige dragonerne till den hotade platsen. För att så mycket som möjligt var uppehålla de påträngande fienderne, samlade han omkring sig de ryttare, som redan funnos tillstädes.

»Gif er», ropade kroatofficeren och sprang hotande fram mot den lilla hjelteskaran. »Jag vet, att slottets besättning ej är större än femtio man. Jag har deremot flera hundra. Allt motstånd är således förgäfves!»

»Ja, jag vet, att en lömsk munk sqvallrat om vårt antal», svarade Munter, »men detta kan ej hindra oss från att slåss till sista man. Är du inte nöjd med detta svar, så se här ett till!»

Och med dessa ord måttade den oförskräckte korporealen ett väldigt hugg mot kroaten. Men denne vek skyndsamt undan och förstäck sig bland de sina.

Striden, belyst af dragonernes flämtande facklor, blef mer och mer hårdnackad. Flere gånger hade Taupadels käcka bussar drifvit ut kroaterne ur porten, men efter hvarje gång kommo de fram i större mängd och hindrade dragonerna från att tillsluta porten.

»Det var mej en satans kroat att vara qvick i vändningarne», skrek gamle Bäck. »Klöf inte den kätterske hunden nära nog mitt venstra öra! Men så ska' jag väl förpassa din eländiga katolska själ till skärselden. Se der, tag detta!»

Med dessa ord rusade Bäck, från hvilkens venstra öra blodet ymnigt rann, ursinnigt på kroaten. En hård strid uppstod, men slutligen måste österrikaren bita i gräset.

»Stå på er, gossar», hördes i detsamma en manlig stämma. Det var Axel Mannerhjelm, som i spetsen för de öfrige dragonerne ilade till hjälp.

Kroaterna blefvo ånyo utdrifne, och nu var så nära som på ett hår, att det lyckats för dragonerne att stänga porten. Men en stor sten, som låg i vägen, och som ej kunde undanskaffas så fort behovet kräfde, förorsakade ett dröjsmål, som blef olycksbringande för Taupadels kække krigare.

Skummande af raseri öfver det ihärdiga motståndet, förde nu kroatanföraren hela svärmen mot porten.

Då Axel Mannerhjelm såg detta, beslöt han sig för att draga sig tillbaka till stora trappan, der han kunde påräkna ett säkrare stöd för ryggen.

Följde af kroaterna under vilda rop och skrån, retirerade således dragonerne i den bästa ordning tillbaka till målet. Men här gjorde de ånyo halt och mottogo sina fiender på ett så eftertryckligt sätt, att de hals öfver hufvud begåfvo sig tillbaka till porten igen.

Under det korta rådrum, som dragonerne nu fingo, ordnade kornetten dem så godt sig göra lät. Frågan om att genast draga sig in i stora förstugan och bomma för den massiva och jernbeslagna ekdörren förkastades genast såsom ett bevis på feghet.

Medan Axel var som bäst i farten med att ordna sitt folk, hördes från sidan ett kvinligt anskri. Axel igenkände genast Emilias röst. Han ville skynda till hennes räddning, men innan han blef i ordning skymtade tre män, släpande med sig en kvinna, fram längs den delvis upplysta muren.

Följd af Munter, Bäck och flere kække dragoner, eftersatte han de flyende, men hann ej upp dem, innan de upptogos af kroaternes led.

Det var endast med knapp nöd som Axel och hans lilla skara förmådde slå sig tillbaka till stora trappan

10.

Gynnade af mörkret och det allt mera tilltagande stridsbullret, hade grefve Max, pater Andreas och Mathias von Demitz skyndsamt gjort sig i ordning till flykten.

»Kom nu, mitt barn», uppmanade grefve Max och fattade Emilia i armen. »Vi måste rädda oss, medan tid är.»

Men den unga flickan slet sig lös från fadren och utropade:

»Jag stannar här! Mig skall intet ondt vederfaras.»

De tre männen sågo med bestörtning på hvarandra.

Pater Andreas var den, som först bröt tystnaden:

»Det är djefvulen, som farit i henne», skrek han.

»Det är för kättarnes skull hon vill stanna kvar!»

»Men detta skall aldrig ske», utbrast Mathias von Demitz, och hans ansigte uttryckte mera beslutsamhet än någonsin tillförne.

Grefve Max, som insåg, att ett vidare ordande om saken endast skulle draga ut på tiden och försvåra flykten, gaf de båda andra ett tecken. Alla tre omkringade derefter den bedjande och gråtande flickan och släpade henne med våld fram till den lilla dörren, genom löndörren och ut på gården.

Då Emilia varseblef de scener, som här upprullades för henne, uppgaf hon det rop, som gjorde att Axel försökte att rädda henne. När hon nästan så godt som handlöst kastades in bland kroaterne, sjönk hon vanmäktigt ned utmed den kylande muren. Grefve Max, pater Andreas och Mathias von Demitz höllo vakt omkring henne, färdige att hvilket ögonblick som helst smyga sig ut genom porten, så snart tillfälle dertill yppade sig.

Sedan kroaternes anförare väl hunnit ordna sina hopar, rådgjorde han med sitt underbefäl om den blifvande anfallsplanen, ty att han icke nu ämnade släppa dragonerne lösa, det var ju naturligt. Dertill hade han nu vunnit en alltför stor fördel.

Under detta rådslag uppstod ett högt larm utanför

porten, och då kroatanföraren sporde efter orsaken dertill, svarades det honom, att det var en karl, som uppgaf sig medföra viktiga underrättelser.

»Det är min gamle trotjenare Rudolf», inföll grefve Max, som under den häftiga ordvexlingen tydligt igenkänd denne. »Herre», fortfor han derefter till den närstående kroatanföraren, »ni kan med fullt förtroende vända eder till Thomas. Han är en god katolik, och — — —.»

»För då in honom», befalldo kroaten, afbrytande grefvens ord. »Då ni, herr grefve, säger det, vill jag sätta tro dertill.»

Så snart Thomas såg, att hans herre med sina följeslagare voro i kroaternes led, ljusnade hans bekymrade anlete betydligt. Derefter vände han sig till kroatanföraren och sade:

»Herre, vill ni ha in Austerfeld, så måste detta ske snart.»

»Hur så», sporde kroatanföraren, som mot sin vilja började känna sig orolig.

»Jo, det ska jag genast säga er. Jag kommer alldeles nyss från byn Emden, och der — — —.»

»Inga omsvep», afbröt kroatanföraren strängt. »Du talade nyligen om skyndsamhet, och nu motsäger du dig sjelf.»

Men gamle Thomas hade en sådan natur, att han prompt ville tala egenmäktigt. Han fortfor således, utan att bekymra sig om kroatens uppmaning:

»Öfverallt i byn var en förfärlig villervalla. Män, qvinnor och barn — — —.»

»Till saken», skrek kroaten nästan utom sig och hotade Thomas med sabeln.

Men den gamle grefvlige trotjenaren fortfor, utan att bry sig om hotet:

»Då jag sporde dem om orsaken till all denna villervalla, som herskade öfverallt, och som — — —.»

»Karl, du gör mig galen och dig sjelf olycklig», röt kroaten. »Kommer du en gång till fram med dina dumheter, så klyfver jag din skalle, kom ihåg det.»

Grefve Max ansåg sig nu böra tråda emellan. Med den myndighet, som han ensam egde öfver Thomas, be-

fallde han denne att genast gå rakt på saken, och då lydde den gamle trotjenaren, fastän motvilligt såsom det syntes.

»Nåväl, herre», sade han och gaf kroatanföraren en förtretad blick, »det var Taupadels ankomst, som uppskrämde innevånarne i byn Emder.»

Sedan den bestörtning, som denna underrättelse födde, gått öfver, sporde kroaten:

»Hur långt är det till Emder?»

»En knapp halftimmes väg.»

»Och du kom nyss derifrån?»

»Ja, herre!»

»Då är ingen tid att förlora», utbrast kroatanföraren. »Klara till anfall!»

»Skynda er då, ty partigångaren är snabb i sina rörelser som fogeln i flykten», utropade grefve Max. »Skynda er att få in slottet, innan Taupadel hinner fram, ty antagligen har han blifvit lockad hitåt af gevärssalfvorna.»

»Var lugn, herr grefve», svarade kroatanföraren. »Inom några minuter skall slottet Austerfeld vara i våra händer!»

»Låtom oss hellre dö än gifva oss!» utropade Axel Mannerhjelm, då han såg den väldiga kroatsvärmen under ursinniga händerop störta emot sig.

»Ja, låtom oss hellre dö», svarade gubben Munter och fattade posto vid en af de pelare, som uppburo trappans öfverbyggnad. »Det är mycket hederligare, tycker jag.»

»Nog är det så», inföll gubben Bäck och grinade till af den smärta, som hans sårade öra förorsakade honom. »Men ohämnade ska' vi nog inte gå hädan!»

»Nej, åtminstone ska' jag förpassa så många kroater som möjligt till andra verlden», inföll en tredje morsk. Sammandrabbningen var blodig och urartade snart till ett det vildaste handgemäng. Gång på gång blefvo kroaterne tillbakaslagne, men uppmuntrade af sin anförare rusade de ånyo fram till förnyade anfall.

Axel Mannerhjelm's blickar sökte mer än en gång

den älskade, men förgäfves; han såg ej den ringaste skymt af henne.

Omkring honom föllo hans käckä dragoner den ene efter den andre, och snart återstodo endast tio, bland dem Munter och Bäck. Desse kämpar slöto sig nu omkring sin anförare och satte hårdt mot hårdt.

Men äfven kroaterne hade lidit mycket. En ordentlig vall af lik hade blifvit upptornad framför stora trappan.

Denna vall måste kroaterne öfverstiga, så framt de ville komma sine tappre motståndare på lifvet. Kroat-anföraren eggade dem också dertill både med hot och lock.

Till slut var endast Axel Mannerhjelm i stridbart skick. Under det korta andrum, som gafs dem, när kroaterne ånyo kördes tillbaka öfver denna blodiga vall, gäfvo alla tre hvarandra händerne och lofvade med en helig ed att ej begära pardon. Kroaterne voro äfven så uppretade öfver det envisa motståndet, att de ej heller skulle gifva någon pardon.

Så kom stormen ånyo öfver de tre käckä taupadelska dragonerne, och den stormen var förödande. Gamle Bäck var den förste som föll med genomborrad axel. Då han dignade ned utropade han:

»Lefve protestanterne! Död åt de påfviske!»

»Ja, död åt de påfviske!» ropade äfven Axel Mannerhjelm och Sven Munter och den senare hämnades gamle Bäck's fall genom att med ett förfärligt kolfslag sträcka hans baneman till marken.

Snart blef äfven Munter så svårt sårad, att han ej kunde sköta geväret. Det svartnade för hans ögon, och med samma utrop på läpparne som Bäck sjönk han ned bredvid denne.

Ännu var Axel Mannerhjelm kvar, visserligen ej osårad, men ändock med sina fulla krafter i behåll.

Mot honom störtade nu hela svärmen. Han befallde sin själ i Guds hand, sände en sista tanke till den älskade och inväntade lugnt hvad som komma skulle.

Ett förfärligt tjut höjdes af kroaterne. Redan hade ett femtiotal kommit upp på vällen, redan blixtrade femtio vapen mot den trotsige ensamme svensken, då taflan med ens förändrades som genom ett trollslag

Tjutet upphörde, vapnen sänktes och kroaterna rusade tillbaka. Men in genom porten störtade för lösa tyglar Taupadel och hans dragoner, och länge dröjde det icke, förrän kroatsvärmen var nedgjord till sista man.

Då Axel såg detta, rusade han ned för att söka reda på Emilia. Han hade sökt blott några minuter, då han vid skenet från ett flammande bloss varseblef en man, som ifrigt släpade en qvinna med sig fram mot porten.

Att störta fram och rycka henne, Emilia, från grefve Max var ett par ögonblicks verk. Han ämnade just tilltala grefven, då en mörk figur störtade sig öfver honom från sidan, och han hade knappt så mycken tid, att han hann kasta sig åt sidan och således undgå det lömska anfallet.

I den anfallande igenkände han genast pater Andreas. Blixtsnabbt svingade han slagsvärdet öfver sitt hufvud, och innan munken hann springa undan, låg han med klufvet hufvud på marken.

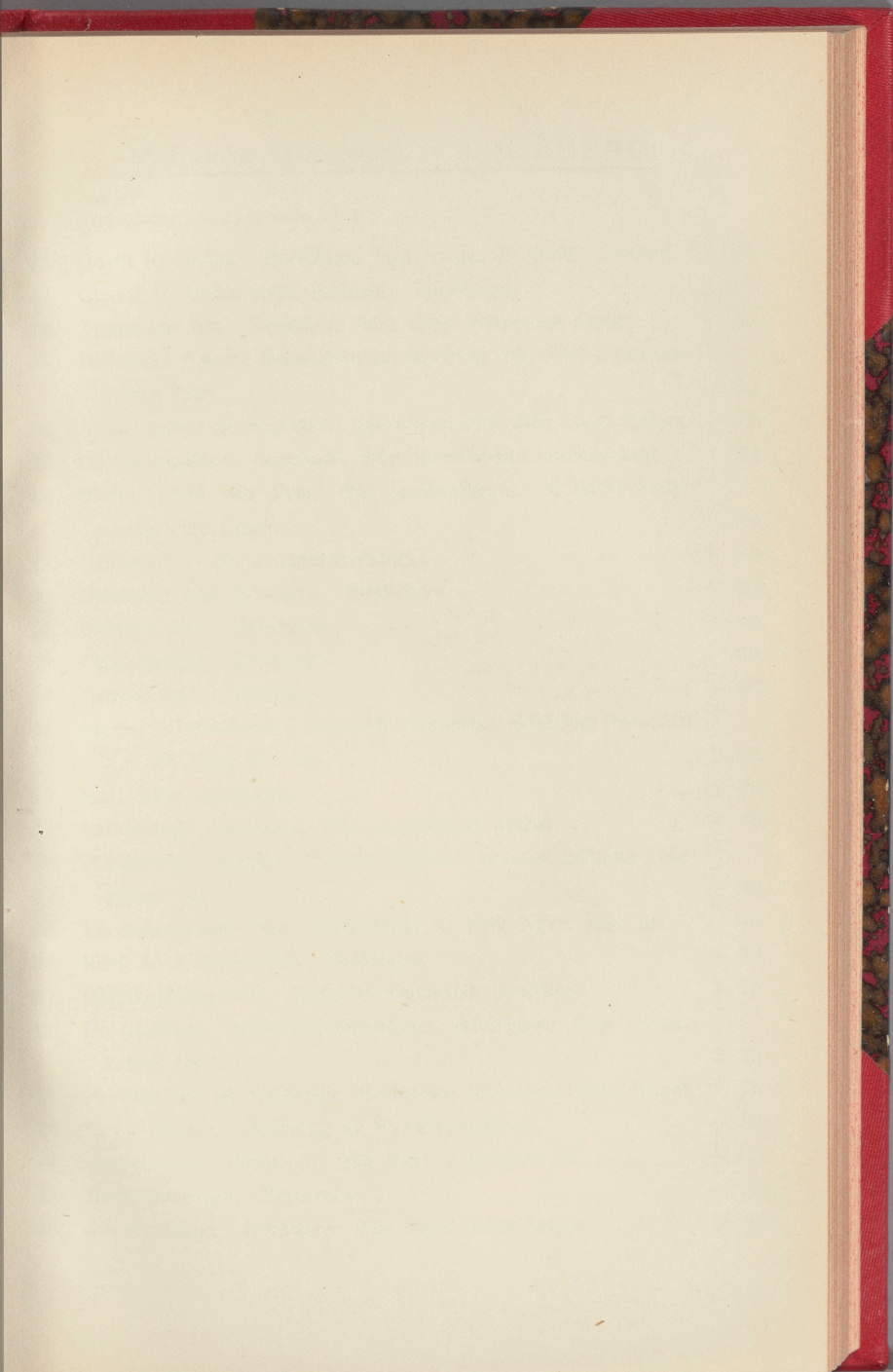
När Max von Austerfeld såg, att allt motstånd längre skulle vara förgäfvets, gaf han sig på nåd och onåd. Efter mycket sökande påträffades också Mathias von Demitz hopkrupen i en vrå och skälfvande af rädsla.

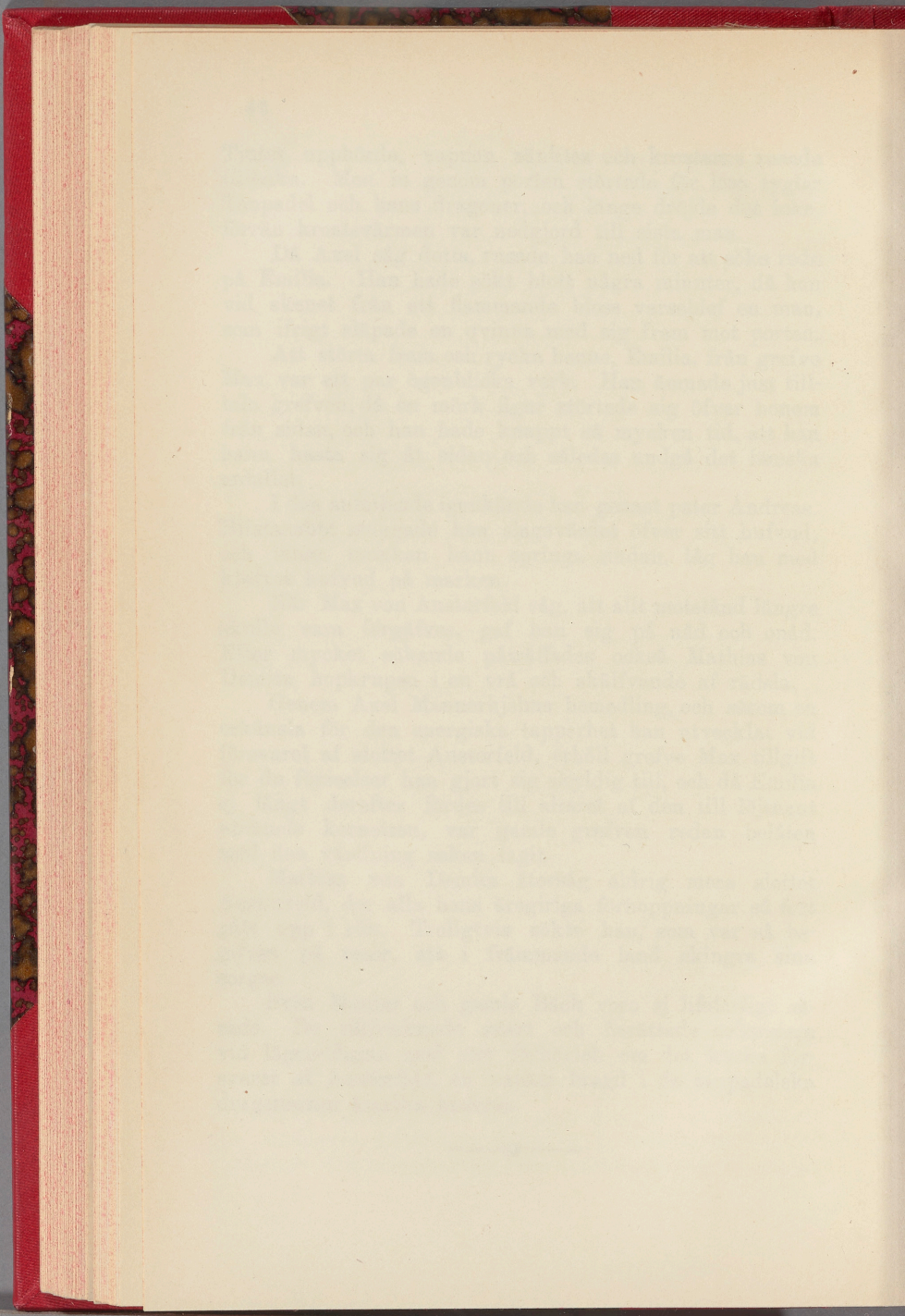
Genom Axel Mannerhjelm's bemedling, och såsom en erkänsla för den energiska tapperhet han utvecklat vid försvaret af slottet Austerfeld, erhöll grefve Max tillgift för de förseelser han gjort sig skyldig till, och då Emilia ej långt derefter fördes till altaret af den till löjtnant utnämde kornetten, var gamle grefven redan belåten med den vändning saken tagit.

Mathias von Demitz återsåg aldrig mera slottet Austerfeld, der alla hans äregiriga förhoppningar så fort gått upp i rök. Troligtvis sökte han, som var så begifven på resor, att i främmande land skingra sina sorger.

Sven Munter och gamle Bäck voro ej lifsfarligt sårade. De tillfrisknade snart och berättade sedermera vid lägereldarne med stor förkärlek om det käckta försvaret af Austerfeld, en vacker bragd i de taupadelska dragonernes ärorika historia.

Historiska Berättelser af J. O. ÅBERG:

(Fortsättning från föregående sida.)

22. Gösta Kroknäsa. Berättelse från Gustaf II Adolfs ungdom.	— 75.
23. Gustaf II Adolfs sista Julafton. Berättelse.	1: —
24. Tyrannens lön. Berättelse från Jösse Erikssons dagar.	— 50.
25. Rebellens dotter. Romantiserad skildring från Karl X Gustafs polska krig.	— 75.
26. Soldattorpet vid Rajalaks. Berättelse från sista finska kriget.	— 75.
27. På Köpingshus. Berättelse från Engelbrekts befrielsekrig.	— 60.
28. Storm, Strid och Frid. Tre småländingars äfventyr under trettioåriga kriget.	— 60.
29. "Rifjernet". En snapphanehistoria.	— 35.
30. Hjeltarne från Savolaks. Berättelse.	2: 25.
31. Stensö-Lasse. Berättelse.	— 60.
32. Fiskarflickan. Berättelse.	— 60.
33. Daniel Juth. Berättelse.	— 40.
34. Eleonora Lubomirski. Historisk-romantisk skiidring från Karl X:s och Karl XI:s tid.	2: 25.
35. Karl XII:s skyddsling.	— 40.
36. Räfskinnet. Berättelse från trettioåriga kriget.	— 75.
37. Furstinnans smycke. Tvenne episoder ur enkedrottning Josephins lif.	— 30.
38. En konungasons öde. Skildringar ur Erik XIV:s sons lif.	— 40.
39. Karl XV:s skyddsling. Berättelse.	— 60.
40. Barrikadkämparne. Historisk-romantisk berättelse.	1: 75.
41. De frivillige. Historisk-romantiska skildringar från danska kriget 1864.	2: 25.
42. Fyrvaktaren på Moikepää. Berättelse från sista finska kriget.	— 75.
43. Arvid Herner. Skildring ur Stockholmslifvet.	— 80.
44. Snapphanen. Berättelse från Karl X Gustafs tid.	— 35.
45. Björneborgaren. Berättelse.	— 50.
46. Kosackflickan. Berättelse från sista finska kriget.	1: 50.

Historiska Berättelser af J. O. ÅBERG:

(Fortsättning från föregående sida.)

47. Karl XII i Stralsund. Romantiserad Berättelse.	— 60.
48. Gustaf IV Adolf och torparflickan. Berättelse.	— 50.
49. Femte brigaden. Berättelse.	1: 50.
50. Berättelser vid soldattorpet.	1: 50.
51. Vid fältvakten.	— 60.
52. Karl XII i klämman.	— 25.
53. Stålnäs-Janne. Skizz från Engelbrekts befrielsekrig.	— 25.
54. I Jungfrusund. Historisk-romantisk skildring.	— 30.
55. Förrädarens lön. Berättelse från sista finska kriget.	— 30.
56. Fredrik den stores snusdosa.	— 30.
57. Gåfvor och gengåfvor. — "Hvar är katten?" Ett historiskt minnesblad.	— 25.
58. På Faxehus. Historisk-romantisk berättelse från Engelbrekts befrielsekrig.	— 40.
59. Den förste snapphanen. Berättelse för den svenska ungdomen.	— 40.
60. Jetten på ormberget. Berättelse från Krabbefejden 1657.	— 75.
61. Ölandskungen. En episod ur Karl X Gustafs lif.	— 50.
62. Mälarens ros. Berättelse från Engelbrekts befrielsekrig.	— 50.
63. "Bondpinan" på Rumlaborg. Romantiserad skildring från Engelbrekts befrielsekrig.	— 50.
64. Klosterrofvot. Berättelse från Karl XII:s krig i Polen.	— 60.
65. Taupadels dragoner. Romantiserad skildring från trettioåriga kriget.	— 50.

"Åbergs berättelser ansluta sig troget till historien, äro mycket underhållande och hållna i en sannt fosterländsk anda, hvarför de kunna rekommenderas såsom en nöjsam och lärorik läsning för alla åldrar, men i synnerhet för den mognare ungdomen."

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

